PENSJONSORDNINGEN FOR APOTEKVIRKSOMHET

ÅRSRAPPORT 2014

PENSJONSORDNINGEN
FOR APOTEKVIRKSOMHET

Innhold

Leder	3
Om pensjonsordningen	4
Pensjonssystemet i Norge	6
Dette tilbyr pensjonsordningen	9
Pensjonsforpliktelser	11
Kapitalforvaltning	12
Låneordningen	15
Styrets beretning	16
Regnskap	20
Noter til regnskapet	25
Revisors beretning	40
Statistikk	42
Ordlister	46

Leder

God avkastning – og god styring

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet oppnådde i 2014 en konkurransedyktig verdijustert avkastning – på 6,6 prosent. God avkastning, sammen med tiltak styret tidligere har gjennomført, har bidratt til å bedre kapitalsituasjonen gjennom 2014.

Pensjonsordningen har de siste årene hatt en utfordrende kapitalsituasjon. Finansmarkedet har gitt lav avkastning på risikofrie investeringer, og bufferkapitalen har vært svekket på grunn av høy lønnsvekst, flere aktive med høy lønn og flere og dyrere uttak av uførepensjon. Det har derfor vært helt nødvendig for styret å ta grep for å forbedre en utfordrende økonomisk situasjon.

For å styrke bufferkapitalen, har det tidligere vært gjennomført tiltak som blant annet premieøkning og moderat regulering av pensjoner. Disse grepene for å bedre kapitalsituasjonen, har gjort det mulig for styret å vedta en investeringsstrategi som legger til grunn moderat risiko i investeringene, for slik å kunne oppnå en høyere forventet avkastning. Tiltakene og strategien har lyktes. Premiesatsen kunne holdes uendret i 2014 samtidig som pensjonene kunne reguleres med utgangspunkt i en lønnsvekstfaktor på 3,50 prosent.

Pensjonsordningens renteinvesteringer ga et sterkt resultatbidrag i 2014 som følge av kreditteksponering i investeringene og fallende renter. Aksje- og eiendomsinvesteringene bidro også godt til totalresultatet. Vi kunne dermed møte 2015 med en bedret kapitalsituasjon for ordningen. Pensjonsordningens midler til forvaltning økte med 741 millioner kroner gjennom 2014, og ordningen har nå 7 292 millioner kroner til forvaltning.

Store endringer i pensjonsmarkedet

Fra 2011 fikk vi nye pensjonsregler i Norge. Pensjonsreformen omfatter hele pensjonssystemet. Endringer i folketrygden krever tilpasninger i tjenestepensjonsordningene, både i privat og offentlig sektor. Mye er på plass, men ikke alt er avklart. I årsrapporten kan du lese mer om endringene og hvordan de påvirker Pensjonsordningen for apotekvirksomhet.

Forventningene fremover

Fortsatt sterk lønnsvekst og svært lavt rentenivå skaper utfordringer, og tilfredsstillende avkastning kan kun oppnås gjennom å ta noe risiko. En investeringsstrategi for å opprettholde en portefølje med god risikospredning og riktig risikoprofil for pensjonsordningen, vil være viktig også i 2015 og fremover.

Økte pensjonsforpliktelser

Økt levealder og økt lønnsnivå fører til økte pensjonsforpliktelser, både for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet og for andre pensjonsordninger. Vi har de siste årene sett at forpliktelsene i ordningen også øker på grunn av flere og dyrere uføretilfeller.

Ny uførepensjon fra 1.1.2015 vil redusere pensjonsforpliktelsene i 2015, dette er en engangseffekt. Pensjonsordningen har i 2014 forsterket dødelighetstariffen, for å møte de økte pensjonsforpliktelsene knyttet til langt liv.

I tillegg til økte pensjonsforpliktelser, vil innføringen av nye krav til solvenskapital (Solvens II/IORP II) for forsikringsbransjen og pensjonskasser være utfordrende for kapitalsituasjonen i pensjonsordningen fremover.

Om pensjonsordningen

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet forvalter pensjonsrettigheter til ansatte i hele apoteksektoren.

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet ble opprettet i 1953 og er en lovfestet, kollektiv pensjonsordning.

Det vil si at apotekere og fast ansatte i apotek har rett og plikt til medlemskap i pensjonsordningen, dersom de har gjennomsnittlig arbeidstid på minst 15 timer per uke. I tillegg til ansatte ved 800 apotek har ordningen medlemmer fra andre virksomheter som har en nær tilknytning til farmasien, og som har søkt om særskilt medlemskap.

Administrasjon

Det er nedfelt i Lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet at ordningen skal administreres av Statens pensjonskasse, etter instruks gitt av Arbeids- og sosialdepartementet. Styret for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er ordningens beslutte nde organ. Styret ledes av administrerende direktør i Statens pensjonskasse, og har i tillegg fire styremedlemmer med personlige varamenn.

Styret oppnevnes av Arbeids- og sosialdepartementet for fire år om gangen, etter innstilling fra medlemmenes arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjoner. Av de oppnevnte medlemmene skal to representere arbeidsgiverne, mens farmasøytisk og teknisk personale har én representant hver.

Styret 2014

- Leder Finn Melbø, administrerende direktør i Statens pensjonskasse
- Stein Gjerding, sjeføkonom i Spekter
- Ann Torunn Tallaksen, forhandlingssjef i Virke
- Renate Messel Hegre, forhandlingssjef i Farmasiforbundet
- Edvin Alten Aarnes, generalsekretær i Norges Farmaceutiske Forening

Nøkkeltall 2014

Pensjon

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet omfatter alderspensjon, AFP, uførepensjon og etterlattepensjon.

Kunder og medlemmer		2014	2013	2012
Apotek i pensjonsordningen	Antall	800	768	738
Medlemmer	Antall	18 789	18 133	17 655
Yrkesaktive medlemmer*	Antall	7 422	7 274	7 125
Pensjonister*	Antall	4 600	4 295	4 144
Personer med rettigheter fra tidligere arbeidsforhold**	Antall	6 767	6 564	6 386

Tjenestepensjon		2014	2013	2012
Opptjente pensjonsrettigheter	Tusen kroner	6 478 203	5 947 896	5 412 346
Pensjonspremie	Tusen kroner	593 186	570 010	482 303
Utbetalte pensjoner	Tusen kroner	264 356	244 425	231 916

Kapitalforvaltning		2014	2013	2012
Fondsmidler i Apotekordningen	Mill. kroner	7 292	6 550	5 809
Årlig avkastning	Prosent	6,6	7,6	6,8

* Oppgitt antall er antall per polise. Et medlem kan ha mer enn en polise. F.eks. vil et medlem som mottar delvis uførepensjon fra pensjonsordningen, og arbeider delvis i aktiv stilling, ha to poliser som tilsvarer disse forholdene.

** Arbeider ikke lenger i virksomhet tilknyttet POA, men har pensjonsrettigheter hos oss (kalles også oppsatt pensjon).

Opptjente pensjonsrettigheter

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet omfatter alderspensjon, AFP, uførepensjon og etterlattepensjon.

Opptjente rettigheter i ordningen økte med 530 millioner kroner fra 2013 til 2014.
Alderspensjon utgjør 75 prosent av de totale opptjente rettighetene på 6 478 millioner kroner

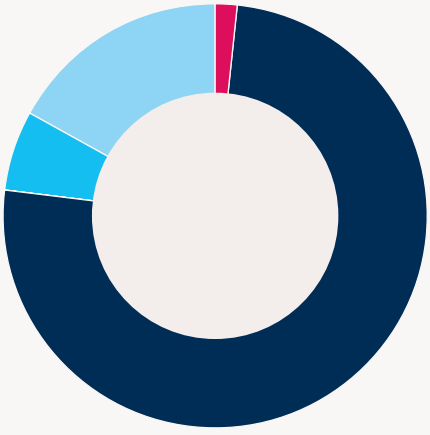

AFP (løpende AFP)	121 000
Alderspensjon	4 869 757
Barnepensjon	10 915
Etterlattepensjon	388 537
Uførepensjon	1 087 995
Total	**6 478 203**

Kapitalforvaltning

Midlene i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er plassert i omløps- og anleggsobligasjoner, norske aksjer, eiendom, utenlandske aksjefond, hedgefond samt utlån til medlemmer.

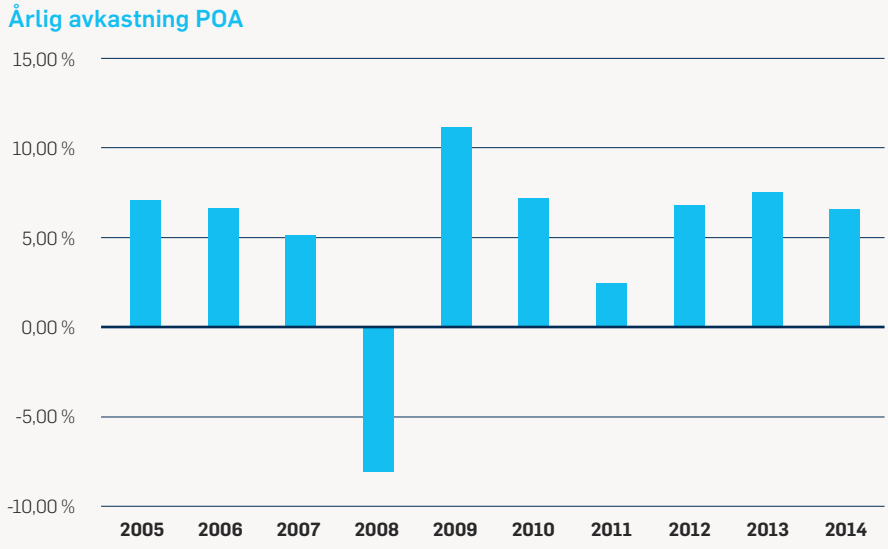

Per 31.12.2014 utgjorde fondsmidlene ca 7,3 milliarder kroner. Verdijustert avkastning på fondsmidlene ble 6,6% i 2014.

Pensjonssystemet i Norge

Det norske pensjonssystemet er tredelt. Det består av folketrygd, ulike tjeneste-pensjonsordninger og ulike former for egen pensjonssparing.

Egen pensjonssparing
Hvis du ønsker det, kan du inngå frivillige spare- eller pensjonsavtaler slik at pensjonen blir høyere. Du kan for eksempel spare i fond eller tegne individuelle pensjonsavtaler hos bank eller forsikringsselskap.

Tjenestepensjon
I 2006 ble det innført obligatorisk tjenestepensjon i Norge (OTP). Tjenestepensjon tjenes opp når du er i et arbeidsforhold og er et tillegg til folketrygden. Det skilles mellom privat og offentlig tjenestepensjon.

Offentlige arbeidsgivere har en ytelsesbasert pensjonsordning, mens private bedrifter frem til 2014 har kunnet velge mellom ytelsesbasert og innskuddsbasert pensjonsordning. Fra 2014 er det også innført et nytt tjenestepensjonsprodukt i privat sektor, som er en variant av innskudds-basert pensjon.

Forsikringsselskaper er hovedaktører i det private tjenestepensjonsmarkedet, med DNB Liv og Storebrand som de to største. De to største leverandørene av offentlig tjenestepensjon er Statens pensjonskasse (SPK) og Kommunal Landspensjonskasse (KLP).

Folketrygden
Folketrygden er en obligatorisk forsikrings- og pensjonsordning for alle som er bosatt i Norge. Ordningen administreres av Arbeids- og velferdsetaten (NAV) og finansieres løpende gjennom tilskudd fra statskassen. Folketrygden ble innført i Norge i 1967.

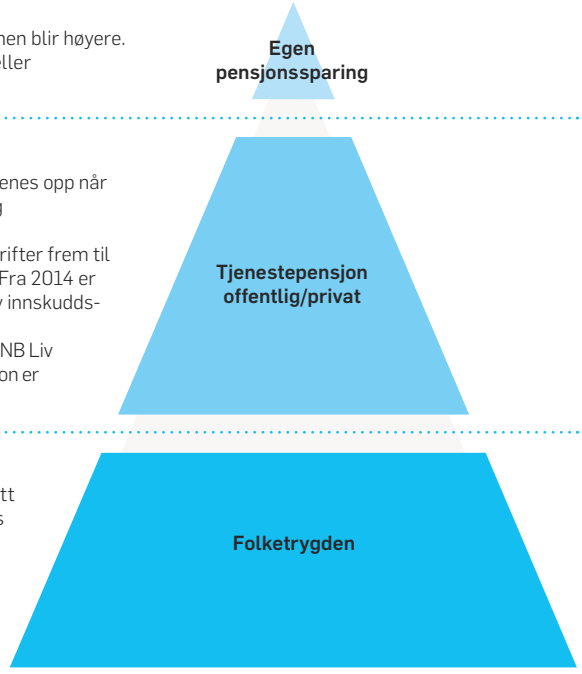

Forskjellen mellom offentlig og privat tjenestepensjon

Mens innholdet i private tjenestepensjonsordninger kan være svært forskjellig, er offentlige tjenestepensjonsordninger et mer ensartet produkt. Alle offentlige ordninger er ytelsesbaserte bruttoordninger der arbeidsgiveren forplikter seg til en pensjonsutbetaling, som sammen med folketrygden skal utgjøre 66 prosent av sluttlønn før levealdersjustering. Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er regulert av lov om pensjonsordningen for apotekvirksomhet, og er i hovedsak lik de offentlige pensjonsordningene.

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet i pensjonsmarkedet

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er en lovfestet kollektiv pensjonsordning.

- Regelverket er tett knyttet til offentlig tjenestepensjon, og ordningen administreres av Statens pensjonskasse (SPK).
- Pensjonsordningen har 7 422 aktive medlemmer og 4 600 pensjonister. Ved utgangen av 2014 var 800 apotek omfattet av ordningen. I tillegg omfatter ordningen virksomheter som ikke er apotek, men er tilknyttet farmasi. POAs medlemmer kommer fra både privat og offentlig sektor.
- Medlemmer i ordningen har en ytelsespensjon. Det vil si at full alderspensjon fra folketrygden og POA er 66 prosent av sluttlønn ved full opptjening (360 måneder), før levealdersjustering.
- Pensjonsgrunnlaget er maksimert til 10 ganger folketrygdens grunnbeløp.
- Pensjonen samordnes med folketrygden (bruttopensjon).
- I tillegg til alderspensjon kan medlemmer ha rett til AFP, uførepensjon og etterlattepensjon.
- Arbeidsgivere og medlemmer betaler en prosentandel av pensjonsgrunnlaget (lønnen) i premie.

Innføring av ny uførereform

1.januar 2015 fikk vi ny uførepensjon i folketrygden og i offentlig tjenestepensjon. Uførereformen er en del av den store pensjonsreformen som startet i 2011. Formålet med uførereformen er å gjøre det lettere for uføre å ta i bruk sin restarbeidsevne.

Store tall

Ved utgangen av 2014 var det i underkant av 1400 personer som hadde uførepensjon fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA). Det tilsvarer en årlig utbetaling fra POA på 59 millioner kroner. Ser vi på landet under ett, viser tall fra NAV at det per september 2014 var 310 000 uføre i Norge, og at dette utgjør 9,4 prosent av befolkningen. I statsbudsjettet for 2015 er det satt av 78 og 33 milliarder kroner til utbetaling av uføretrygd og arbeidsavklaringspenger fra folketrygden.

Trendlinje forbli uføre 2014 POA

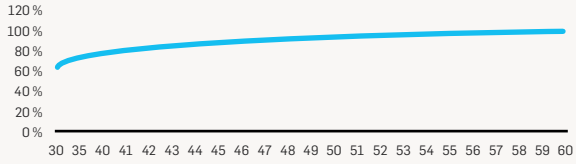

Figuren viser statistikk for 2014, men tall for 2011, 2012 og 2013 viser det samme; Dersom du blir ufør som 50-åring eller senere, er det omtrent 95 prosent sannsynlig at du blir varig ufør. Dette gjelder både for menn og kvinner. De som ikke blir varig uføre går enten tilbake i arbeid eller går over til alderspensjon

Enklere å prøve seg i jobb

Med de gamle reglene måtte uføre som prøvde seg i arbeidslivet gjennom en tung prosess for å få nytt uførevedtak, dersom det viste seg at de ikke maktet å jobbe.

Med de nye uførereglene er dette enklere – man kan jobbe så mye man vil uten at uføregraden blir endret. Men det blir en reduksjon i utbetalingene som står i forhold til jobbmengden. Enkelt sagt; uføregraden blir beholdt, men uførepensjonen går ned.

Det betyr at dersom uførepensjonisten ikke lenger makter å jobbe, blir uførepensjonen igjen utbetalt i samsvar med uføregraden som først ble satt.

Viktig å følge nøye med

Siden formålet med reformen er å gjøre det lettere for uføre å ta i bruk sin restarbeidsevne, er det viktig at det nye regelverket er fleksibelt. Dersom nye regler resulterer i en atferdsendring, det vil si at flere uføre prøver seg i arbeid, vil sannsynligvis færre bli værende uføre. Det vil ha stor konsekvens både for den det gjelder, for arbeidslivet og for heile samfunnet. Spørsmålet er om vi får til en reell atferdsendring.

Hovedendringene i uførepensjonen i offentlig tjenestepensjon

Uførepensjon i offentlig tjenestepensjon frem til 31.12.2014.	Uførepensjon i offentlig tjenestepensjon fra 1. januar 2015.
66 prosent av sluttlønnen opp til 10 G.	• 3 prosent av inntekt opp til 6 G (fordi folketrygden betaler de første 66 prosentene) • 69 prosent av inntekt mellom 6 og 10 G • 25 prosent av G, begrenset til 6 prosent av pensjonsgrunnlaget. • Pensjonsgrunnlaget beregnes av sluttlønn.
Samordnes med folketrygden slik at uførepensjonisten er garantert 66 prosent av sluttlønnen, hvis full opptjening i tjenestepensjonsordningen.	Nettopåslag (tillegg) som legges på toppen av uføretrygden fra folketrygden. Skal ikke samordnes.
Ingen nedre uføregrad for å motta ytelser.	Minste uføregrad for å ha rett til uførepensjon, er 20 prosent uførhet.
Opptjening i tjenestepensjonsordningen frem til aldersgrensen for stillingen.	Opptjening i tjenestepensjonsordningen frem til aldersgrensen for stillingen, senest 67 år.
Overgang til alderspensjon ved aldersgrense i stillingen.	Overgang til alderspensjon ved aldersgrensen for stillingen, senest ved 67 år.
Barnetillegg på 10 prosent av bruttopensjonen for forsørging av barn opp til 18 år. Maksimal pensjon er 90 prosent av pensjonsgrunnlaget	Barnetillegg på 4 prosent av pensjonsgrunnlaget per barn opp til 6 G for opptil 3 barn.
Mulighet til uførepensjon som følge av aldersslitasje etter fylte 64 år.	Uførepensjon etter 64-årsregelen faller bort.
Fribeløp er 1 G ved tilfeldig arbeid.	Fribeløpet er 0,4 G (som i folketrygden) hvis varig uføretrygd i folketrygden. Mottar man arbeidsavklaringspenger, gis det ikke et fribeløp. Det gis heller ikke et fribeløp hvis man ikke har ytelse i folketrygden.
	Når inntekten utgjør mer enn 80 prosent av samlet inntekt før uførhet, faller uføreytelsen bort.
	Pensjonen kan stanses dersom uførepensjonisten opptrer på en måte som kan forverre helsetilstanden eller forlenge arbeidsuførheten.

Disse reglene videreføres:

- Rett til oppsatt uførepensjon videreføres. Det vil si at en som har jobbet minst tre år i det offentlige, men så enten har sluttet å jobbe eller gått over til det private næringsliv, vil ha rett på ytelser i henhold til opptjeningen i offentlig sektor.
- Uførepensjonen reduseres etter uføregrad og tjenestetid.

Vurdering av fremtidsutsikter

Bærekraftig offentlig tjenestepensjon, og riktig bruk av samfunnet sine verdier blir to sentrale tema i årene som kommer.

Siden vi fikk ny alderspensjon i folketrygden i 2011, har vi sett at det må komme en debatt om den offentlige tjenestepensjonsordningen. Nå, når pensjonsreformen skal sluttføres, og regelverket for personer som er født etter 1953 skal på plass, vil denne debatten tvinge seg fram.

Dagens folketrygd og offentlige tjenestepensjon bygger på to ulike prinsipp. Når vi forsøker å samordne to så ulike system, skaper det store utfordringer for utviklingen av det offentlige tjenestepensjonssystemet. Skal vi få et fremtidsrettet og konsistent system, bør det stilles noen klare systemkrav - uavhengig av hvilke løsning man til slutt velger.

To sentrale systemkrav:
To sentrale krav må med for å få et framtidsrettet og konsistent system.

- Systemet må være konsistent i forhold til mål. Gitt at offentlig tjenestepensjon er utsatt lønn, og således skal være et tillegg til folketrygden, bør det være en klar sammenheng mellom lønnen arbeidstagerne får i dag, og den utsatte delen av lønnen en tar ut som pensjonist.
  Dersom dagens samordning blir videreført, ser vi at noen POA-pensjonister vil kunne få lite utbetalt fra tjenestepensjonsordningen i framtiden.
- Systemet bør være transparent, forståelig og forutsigbart, slik at det er mulig for arbeidstakerne å regne på og få vite rimelig sikkert, hvor mye de får utbetalt som pensjonister.

Vanskelig å forstå – komplisert å regne ut
Et transparent, forståelig og forutsigbart regelverk vil ikke bare komme pensjonistene til gode. Det blir også lettere for arbeidsgiverne å forstå produktet de tilbyr sine ansatte, og hva som påvirker pensjonskostnadene til apotekene.

For SPK, som er største leverandør av offentlig tjenestepensjon i Norge, og som forvalter POA ordningen, vil et helstøpt system og mindre komplekst regelverk være enklere å forvalte. Det vil bety mye for kostnadsnivået i SPK - og for kvaliteten på tjenestene SPK leverer. Dette vil komme POA til gode. For eksempel digitale tjenester og løsninger for selvbetjening. Med en offentlig tjenestepensjon som er tilpasset folketrygden, vil også samhandlingen mellom NAV og de ulike tjenestepensjonsordningene bli enklere, og det blir langt enklere å bygge og drifte gode fellesløsninger.

Vår største utfordring framover vil være å balansere reformarbeid og andre oppgaver vi får, med daglig drift og forbedringstiltak. Slik blir det også nå når vi skal ha på plass alderspensjon for de som er født etter 1953 - og kanskje en heilt ny offentlig tjenestepensjon.

Vi ser fram til at regelverket blir avklart.

Verdien av medlemskapet:

Dette tilbyr pensjonsordningen

En god pensjonsordning handler om mer enn alderspensjon. Medlemskap i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet omfatter også avtalefestet pensjon (AFP), uførepensjon og etterlattepensjon. Medlemmer kan også søke om boliglån. Det betyr trygghet i alle livets faser.

Alderspensjon

Alderspensjon fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA) kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden og er en livslang utbetaling. De fleste kan ta ut alderspensjon fra fylte 67 år. Aldersgrensen i pensjonsordningen er 70 år. Størrelsen på pensjonen er avhengig av pensjonsgrunnlag, opptjeningstid og stillingsstørrelse. Pensjonsgrunnlaget tilsvarer vanligvis den faste lønnen arbeidstakeren har når han eller hun fratrer stillingen, opp til 10 ganger folketrygdens grunnbeløp (G). 1 G var 88 370 kr per 01.05.2014. Opptjeningstid er den tiden arbeidstaker har vært medlem i pensjonsordningen. Full opptjeningstid er 30 år (360 måneder).

Pensjonsordningen har en såkalt bruttogaranti som gjør at pensjonen vanligvis utgjør minst 66 prosent av pensjonsgrunnlaget ved full opptjeningstid. Dersom arbeidstakeren har jobbet deltid, eller har kortere opptjeningstid enn 360 måneder, vil pensjonen reduseres. Alderspensjonen levealdersjusteres fra 67 år. Det vil si at det ved uttak av pensjon tas hensyn til forventet levealder.

Levealdersjusteringen gjør at pensjonen kan bli mindre enn 66 prosent av sluttlønnen selv om man har full opptjening.

De som er født i 1958 eller tidligere, får en individuell garanti som sikrer dem 66 prosent av pensjonsgrunnlaget ved full opptjening, når de fyller 67 år.

Avtalefestet pensjon

Medlemmer i pensjonsordningen kan ha rett til avtalefestet pensjon (AFP) fra fylte 62 år. Medlemmer som ikke er arbeidstakere, f.eks. apotekere som selv eier apoteket, har ikke rett til AFP. Når et medlem er mellom 62 og 65 år, er det NAV som står for administrasjon av ordningen og pensjonen beregnes alltid etter reglene i folketrygden. Størrelsen på pensjonen fra 62 år vil som hovedregel tilsvare den alderspensjonen uten levealdersjustering medlemmet ville fått fra folketrygden hvis han eller hun hadde fortsatt å arbeide frem til fylte 67 år, pluss et AFP-tillegg på 1700 kroner pr. måned.

Fra fylte 65 år beregnes AFP etter reglene i folketrygden eller etter Pensjonsordningen for apotekvirksomhets beregningsmetode for alderspensjon. POA sammenligner disse to beregningene og utbetaler den høyeste ytelsen. Ved fylte 67 år endres AFP til alderspensjon.

AFP fra pensjonsordningen kan ikke kombineres med uttak av alderspensjon fra folketrygden.

Uførepensjon

Uførepensjon kan innvilges medlemmer som blir arbeidsuføre på grunn av sykdom eller skade, og som følge av dette må redusere eller slutte i sin stilling. Uførepensjon kan innvilges fast eller midlertidig, og for hele eller deler av stillingen.

Uførereformen er et ledd i pensjonsreformen. Reglene for ny uføretrygd i folketrygden ble vedtatt endret allerede i desember 2011, og trer i kraft fra januar 2015. Lovendringen for uførepensjon i offentlig sektor kommer både som følge av endringene i folketrygden og nytt regelverk for beskatning av uførepensjonister.

Med nye regler vil uførepensjon fra offentlig tjenestepensjon være et direkte tillegg til uføretrygd eller arbeidsavklaringspenger fra folketrygden (NAV), en såkalt nettoordning. Uførepensjonen fra POA skal altså ikke lenger samordnes med folketrygdens ytelse, slik det gjøres i dagens bruttoordning.

Uførepensjonen vil nå skattlegges som lønn, og uførepensjonen går over til alderspensjon fra stillingens aldersgrense, senest ved 67 år.

Graden på uførepensjonen bestemmes ut fra inntektsevne. Uføregraden blir fastsatt ved å sammenligne inntektsevnen før uførhet med inntektsevnen etter uførhet. Minste uføregrad er 20 prosent.

Dersom uføregraden er på 50 prosent eller mer fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, er det et krav at man også søker om arbeidsavklaringspenger (AAP) eller uføretrygd fra folketrygden.

Forts. neste side

Hvis du har tapt inntektsevnen, men ikke i en slik grad at du får arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra NAV, vil pensjonen bli summen av

- 25 prosent av folketrygdens grunnbeløp (G)
- 69 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 10 G

Uførepensjon når du har arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra NAV.

Hvis du har tapt hele inntektsevnen vil full pensjon bli summen av

- 25 prosent av folketrygdens grunnbeløp (G)
- 3 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 6 G
- 69 prosent av pensjonsgrunnlaget mellom 6 og 10 G

For uførepensjon medregnes den opptjeningstiden som kunne vært oppnådd om en var frisk og kunne fortsatt i stillingen fram til aldersgrensen. Uførepensjon beregnes ut ifra stillingsstørrelsen på det tidspunkt uførheten oppstår. Uførepensjon levealdersjusteres ikke.

Etterlattepensjon

Ved dødsfall kan etterlatte ha rett til etterlattepensjon. Pensjonen skal dekke noe av inntektstapet familien får. Det finnes to typer etterlattepensjon; ektefellepensjon og barnepensjon.

Fra og med 2001 ble det innført nye regler for beregning av etterlattepensjoner. Med de nye reglene gikk etterlattepensjonsordningen over fra å være en bruttoordning, til å bli en nettoordning.

Etter de nye reglene beregnes etterlattepensjonen som en fast prosentsats av avdødes pensjonsgrunnlag. Etterlattepensjonen skal verken inntektsprøves eller samordnes med ytelser fra folketrygden.

De nye netto reglene gjelder imidlertid ikke alle. Vi vil derfor i lang tid ha overgangsordninger som gjør at det gamle regelverket, eller bruttoordningen, fortsatt vil bli brukt i mange tilfeller.

01.02.2010 kom en lovendring som likestilte enker og enkemenn ved beregning av etterlattepensjon. Det innebar at en gruppe enkemenn i pensjonsordningen fikk rett til etterbetaling av etterlattepensjon. Dette gjaldt enkemenn der etterlattepensjonen startet 01.01.1994 eller senere, og der medlemmet hadde opptjeningstid etter 31.12.1993.

Når du slutter i stilling: Oppsatt pensjon

Arbeidstakere som slutter helt i medlemspliktig stilling uten å gå over på pensjon, har rett til en fremtidig pensjon fra pensjonsordningen. Dette kalles oppsatt pensjon. En oppsatt pensjon utbetales ved stillingens aldersgrense, eller når det innvilges alders- eller uførepensjon fra folketrygden. Oppsatt alderspensjon kan tidligst utbetales fra 67 år. For å ha rett til oppsatt pensjon må samlet opptjeningstid være minst tre år.

Overføringsavtalen

Overføringsavtalen er en avtale mellom de fleste offentlige pensjonsordninger i Norge. Avtalen innebærer at hvis du tidligere har opptjent pensjonsrettigheter i andre ordninger, blir disse overført til den siste og utbetalende ordningen når du pensjonerer deg. Pensjonsberegningen skjer etter reglene i denne siste ordningen. Fra 01.02.2003 opphørte overføringsavtalen for nye medlemmer i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, og for medlemmer som sluttet før denne datoen med mindre enn seks måneders opptjening. De som ble medlem før denne datoen, kommer inn under avtalen om overføring av pensjonsrettigheter. For de som ble medlem etter 01.02.2003 vil rettigheter opptjent i de ulike ordningene bli fastsatt i hver enkelt ordning. De vil altså ikke bli overført til den siste og utbetalende ordningen.

Samordning med folketrygden

For å få pensjon fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, er det et vilkår at medlemmet tar ut de ytelser han eller hun har rett til fra folketrygden. Alle pensjonstypene, med unntak av ektefellepensjon etter netto reglene, samordnes med ytelser fra andre offentlige pensjons- og trygdeordninger, først og fremst folketrygden. Endringer i folketrygdens satser har derfor stor betydning for samordningsfradragets størrelse.

Regulering av pensjoner

Dersom pensjonsordningens økonomi tillater det, kan pensjoner fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet reguleres etter vedtak i styret. Styret vurderer reguleringen i forhold til forventet lønnsvekst i apotekbransjen og reguleringen av folketrygdens pensjoner.

Det er pensjoner før samordning med andre ytelser som blir regulert etter vedtak i styret. Samordningsfradrag reguleres etter samme satser som i folketrygden.

Som utgangpunkt for reguleringen fra 01.05.2014 la styret til grunn en lønnsvekst i apoteksektoren på 3,5 prosent. POA følger ellers de samme prinsippene for regulering som de offentlige tjenestepensjonsordningene. Dette innebærer at reguleringen av alderspensjoner og AFP, samt av uføre- og etterlattepensjoner fra 67 år, fratrekkes 0,75 prosent.

Les mer om pensjonsordningen:
www.spk.no/apotek

Ord og uttrykk om pensjon: se side 46

Pensjonsforpliktelser

Forsikringstekniske avsetninger i Pensjonsordning for apotekvirksomhet økte med 530 millioner kroner i 2014. Per 31.12.2014 er pensjonsforpliktelsen estimert til 6 478 millioner kroner.

Forsikringsteknisk beregning av forpliktelsen baserer seg på forutsetningen om at Pensjonsordning for apotekvirksomhet fortsetter å være operativ så lenge det er knyttet forpliktelser til de som er medlemmer per 31.12.2014.

Forsikringsresultatet
Årets forsikringsresultat er beregnet til 209 millioner kroner før avsetning til kursreguleringsfond og særskilte avsetninger. Dette gir en overfinansiering per 31.12.2014 på 964 millioner eller 15 prosent av avsetningen. Vi ser dermed, som i 2013, at effekten av økende premieinntekter og en god avkastning gir en økonomisk god stilling for pensjonskassen. Overfinansieringen utgjør ordningens egenkapital, og gjør at pensjonskassen står bedre rustet til å møte utfordringer knyttet til økt avsetningsbehov og buffer knyttet til solvenskapitalkrav (Solvens II) og ny dødelighetstariff (K2013).

Forsikringsresultatet er positivt og splittes opp i tre ulike resultat: renteresultat, risikoresultat og øvrig resultat.

Renteresultat 257 millioner
Renteresultatet er positivt, noe som vil si at faktisk avkastning har vært høyere enn beregningsrenten på 3 prosent. Forventet avkastning som er lagt til grunn i premiesatsen er 5 prosent. Reell avkastning for 2014 viste seg å bli på om lag 6,6 prosent.

Risikoresultatet – 3 millioner
Risikoresultatet er svakt negativt og viser foreløpig ikke en tilstrekkelig balanse. Resultatet er uventet etter at uføre- og dødelighetstariffene er styrket de siste to årene. Risikoresultatet forventes å svinge noe fra år til år, en ytterligere styrking av K2005 må vurderes dersom resultatet fortsetter å være negativt.

Øvrig resultat – 45 millioner
Forskjellen mellom den premien som er fakturert ordningen og den beregnede premien gitt de hendelser som er inntruffet i 2014, kommer inn som et eget resultat i forsikringsoppgjøret. Denne posten er for 2014 negativ, noe som betyr at den fakturerte premien ikke dekker de faktiske påløpte pensjonskostnadene i 2014. Effekten av forsterket dødelighetstariff utgjør en stor del av øvrig resultat

Vurdering av økonomisk situasjon
Den økonomiske situasjon i pensjonskassen er nå tilfredsstillende, som følge av forbedret buffer gjennom 2013 og 2014 samt tariffmessige forsterkninger som nå er gjennomført. Styrking av dødelighetstariffen K2005, med en sikkerhetsmargin på 15% var siste ledd i de tariffmessige forsterkningene som er gjennomført de siste årene.

Dødelighetstariffen må styrkes ytterligere i de nærmeste årene, grunnet Finanstilsynets beslutning om innføring av K2013 for kollektive pensjonsforsikringer i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser med virkning fra 1.1.2014. Finansnæringen har fått inntil 7 år på oppreserveringen, med første år 2014. Det er besluttet at også POA skal avsette til K2013, selv om pensjonskassen ikke er direkte underlagt Finanstilsynets krav. Første ledd i oppbygging til K2013 er forsterket K2005 med 15% sikkerhetsmargin, som ble gjennomført i 2014. Det er imidlertid ikke hensiktsmessig å implementere K2013 før også forholdstallene for yngre årskull er klare. Det vil likevel avsettes skjønnsmessig fram til implementering.

Endelige regler for ny uførepensjon for offentlige pensjonsordninger ble vedtatt av Stortinget i 2013 med virkning fra 1.1.2015. Dette vil redusere uføreavsetningene i ordningen fra 2015, reduksjonen er anbefalt overført til bufferkapital for å møte kravene etter Solvency II og K2013.

Kapitalforvaltning

Kapitalforvaltningsområdet leverte en verdijustert avkastning på 6,6 prosent i 2014. Midler til forvaltning økte med rundt 740 millioner gjennom året, og var på 7,29 milliarder ved utgangen av desember.

Kapitalforvaltningen i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA) skal bidra til at ordningen kan oppfylle sine langsiktige forpliktelser uten for store variasjoner i premien. Målet for kapitalforvaltningen i ordningen er å oppnå så høy avkastning som mulig innenfor tilgjengelig risikokapasitet. Tilgjengelig risikokapasitet defineres ut ifra sannsynlighet for å kunne opprettholde videre normal drift.

Investeringsstrategien til POA er vedtatt av styret i ordningen. Strategien slår fast at risikonivået i investeringsporteføljen skal være slik at sannsynligheten for at ordningen kan tilfredsstille lovpålagte egenkapitalkrav er minst 99 prosent. Fordelingen av midlene i porteføljen skal oppfylle en målsetning om tilfredsstillende langsiktig avkastningspotensial kombinert med en stor grad av diversifisering, det vil si spredning av risiko på ulike aktiva.

Resultater

Total avkastning på pensjonsordningens midler for 2014 ble 6,61 prosent (verdijustert). Dette er vesentlig bedre enn avkastning for sammenlignbar referanseindeks som ble på 4,83 prosent. Tidsvektet avkastning ble på 6,60 prosent. Som det fremgår av tabellen under har alle aktivaklasser gitt positive bidrag til avkastningen for året 2014 som helhet. Renteinvesteringer utgjør en stor del av investeringsporteføljen og gir et sterkt resultatbidrag både som følge av kreditteksponering i investeringene og fallende renter. Aksjeinvesteringene til POA består av direkteinvesteringer i aksjer på Oslo Børs og fondsinvesteringer mot verdensindeksen nominert i USD. Styrkningen av dollar høsten 2014 gjør at prisutviklingen på fondene målt i USD blir relativt moderat, mens urealisert valutagevinst ved omregning til NOK bidrar positivt til POAs resultater. Samlet sett bidrar aksjeinvesteringene godt til avkastningen for året. Eiendomsinvesteringene til POA har også gitt meget god uttelling i 2014.

Svingninger i resultater er helt normalt og som forventet for en investeringsportefølje med moderat risiko – slik som POA. Figuren på neste side viser årlig avkastning på fondsmidlene siste 10 år. Som det fremgår av figuren har POA kun hatt ett år med negativ avkastning i perioden, ved starten på finanskrisen i 2008. Snittavkastningen for 10 års perioden har vært på 5,24 prosent (tidsvektet avkastning).

Rammeverk i utvikling

Forvaltningen av POA utføres i henhold til lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet med tilhørende administrasjonsinstruks. Gjeldende administrasjonsinstruks ble fastsatt i 2011 og slår fast at forvaltningen av POA så langt mulig skal følge det samme regelverket som tilsvarende pensjonsordninger, dvs forsikringsvirksomhetsloven med forskrifter. Finanstilsynet har de siste årene økt rapporteringskravene knyttet til stresstesting for pensjonskasser, slik at disse i stor grad tilsvarer

Aktivaklasse:	Vekt 31.12.2014	Avkastning
Renteinvesteringer – omløp	58,3 %	5,0 %
Renteinvesteringer - anlegg	5,3 %	6,6 %
Aksjer	17,1 %	7,0 %
Eiendom	11,8 %	7,6 %
Hedgefond	5,2 %	2,3 %
Utlån til medlemmer	2,6 %	3,2 %
Bankinnskudd, derivater	-0,3 %	

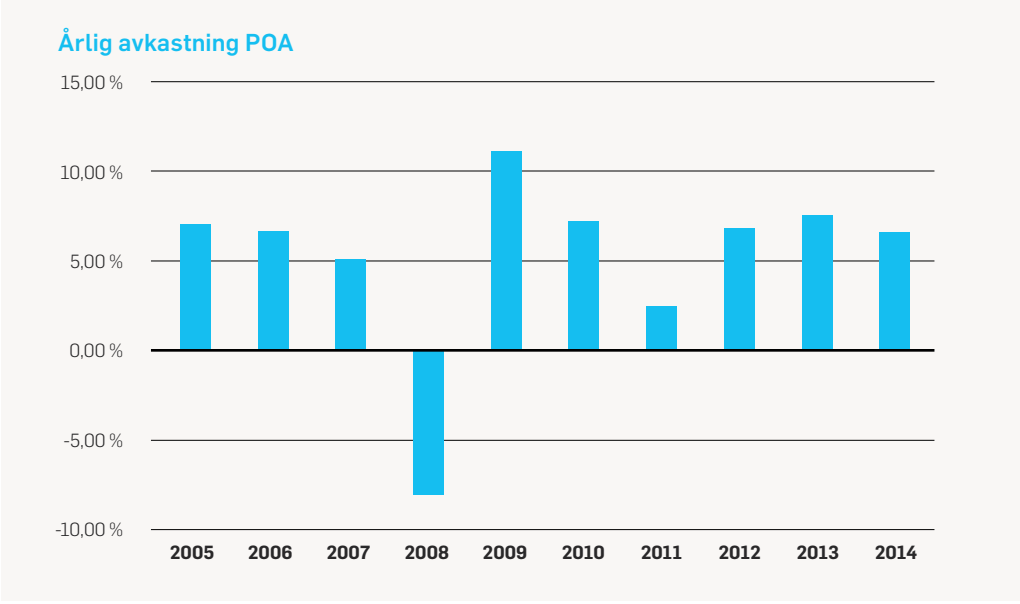

det som gjelder for livsforsikringsselskaper. POA er ikke rapporteringspliktige til Finanstilsynet, men beregner og rapporterer kvartalsvis stresstester til styret basert på den metodikken som Finanstilsynet har fastsatt.
Et utkast til tjenestepensjonsdirektiv (IORP II) ble fremsatt av EU i 2014, med foreløpig implementeringsfrist ved utgangen av 2016. Regelverket innfører vesentlig strengere krav til pensjonskassene på områder som styring, kontroll og risikovurderinger, mens det åpnes for å løse opp detaljregulering rundt investeringsvirksomheten.

SPK innførte allerede i 2009 en investeringsstrategi basert på helhetlig risikotenkning for ordningen, og har gjennom flere år lagt vekt på at kapitalforvaltningen skal gjennomføres på en profesjonell måte, herunder at styring og kontroll så langt mulig skal følge myndighetspålagte krav. Vi er derfor godt rustet til å møte fremtidige regelverkskrav for bransjen. Gjennom 2015 vil vi løpende følge utviklingen i regelverket for pensjonskasser, både for å sikre god etterlevelse, og for å kunne utnytte evt. muligheter i forhold til å skape god avkastning for POA.

Utfordringer for pensjonskassene
De siste årene har vært utfordrende for tilbydere av ytelsespensjonsordninger i det norske markedet. Etter finanskrisen i 2008 har rentenivået i Norge vært lavt. Rentenivået påvirkes i stor grad av internasjonale forhold, mens lønnsnivået i Norge i større grad påvirkes av nasjonale forhold. Den norske lønnsveksten har i flere år vært høy i forhold til andre land og er nå uvanlig høy sammenlignet med rentenivået. Denne situasjonen har medført at pensjonsforpliktelsene har vokst vesentlig raskere enn pensjonsmidlene. Ytterligere rentefall rundt årsskiftet 2014/15 har bragt den beregnede norske rentekurven på 16-17 års horisont ned godt under 3% som er den beregningsrenten mange pensjonsordninger, inkludert POA, benytter. Denne utviklingen gir vesentlige effekter for markedsverdivurdering av forsikringsforpliktelsene og tilhørende beregnet kapitalbehov.

Aktivaallokering og utsikter for 2015
Pensjonsordningen forvaltet ved utgangen av 2014 totale midler på 7 292 millioner kroner. Dette er en

økning på 741 millioner gjennom året. Midler til forvaltning forventes fortsatt å vokse gjennom 2015 som følge av likviditetsoverskudd i ordningen. Strategien for aktivaallokering inn i 2015 er satt for å opprettholde en samlet moderat risikoprofil for pensjonsordningen gjennom en portefølje med en god spredning av risiko på flere aktivaklasser med ulike risiko og avkastningsforventinger. Kapitalforvaltningen har levert meget god avkastning de siste årene, men med et fortsatt lavt rentenivå er det utfordrende å finne aktivaklasser som gir god uttelling uten at risikoen blir for høy, og avkastningsforventningene fremover er derfor moderate.

Kapitalforvaltningen har kontinuerlig fokus på å identifisere de investeringsmuligheter som gir best mulig utnyttelse av risikokapasiteten til POA. De senere årene har det vært nødvendig å gå nye veier for å finne aktiva som gir god uttelling for å ta moderat risiko. POA startet på denne bakgrunn i 2014 en omlegging av hedgefondstrategien for porteføljen til POA, og dette arbeidet vil fortsatt være et fokusområde i året som kommer. Infrastruktur fremstår som en meget aktuell aktivklasse for pensjonsordninger, og forvaltningen vil i 2015 fortsette arbeidet med å sikre POA tilgang til denne klassen på lik linje med andre markedsaktører.

Figuren under viser strategisk allokering i ulike aktivaklasser ved inngangen til 2015.

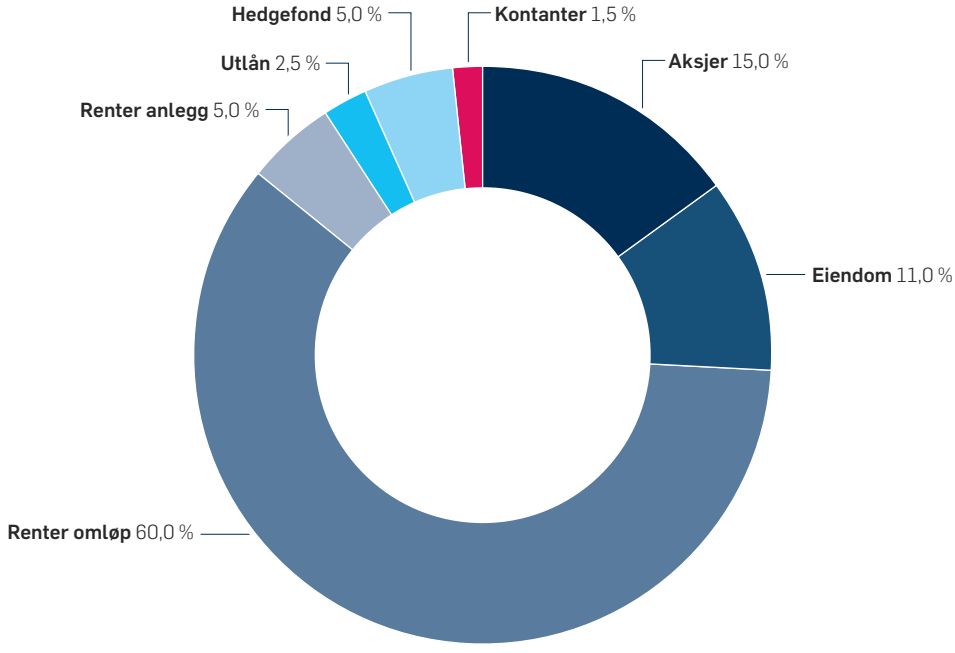

Låneordningen

Låneordningen er et tilbud til alle medlemmer i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet. Lånerammen er 1 200 000 kroner.

Lånet skal være sikret ved pant i fast eiendom eller i boligens adkomstdokumenter. Låneformålene er kjøp av egen bolig og utvidelse/ombygging av egen bolig, samt refinansiering av boliglån.

Per 31.12.2014 var rentesatsen for boliglån 3,25 prosent. Renten går ned til 2,9 prosent fra 1.3.2015 etter et vedtak i styret om at renten for boliglån skal være lik normalrentesatsen for rimelige lån i arbeidsforhold, normrenten.

Ved utgangen av 2014 var det 283 lån i ordningen. Dette er en reduksjon på 11 prosent fra 2013.

Låneporteføljen fordelte seg slik:

	Antall lån	**Beløp i kroner**
Lån til bolig	274	178 268 695
Statsgaranterte gjeldsbrevlån	6	2 728 142
Lån til apotekerlokaler	3	130 800
Totalt	**283**	**181 127 637**

Styrets beretning

Årsberetning 2014 for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet (POA) er en lovfestet tjenestepensjonsordning for apotekere og ansatte i apotekene. Ordningen er opprettet i medhold av lov av 26. juni 1953 nr. 11 om Pensjonsordning for apotekvirksomhet. Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) har utarbeidet administrasjonsinstruks for pensjonsordningen.

Administrasjonsinstruksen inneholder bestemmelser om styrets ansvar og myndighet, krav til kapitalforvaltningen og rammer for plassering av fondsmidlene. Instruksen legger til grunn at pensjonsordningen skal forvaltes som en pensjonskasse underlagt lov om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven), med tilhørende forskrifter og forskrift om livsforsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning.

Pensjonsordningen skal etter loven administreres av Statens pensjonskasse, Oslo. Ved utgangen av 2014 har pensjonsordningen tre mannlige ansatte. Alle ansatte er kapitalforvaltere. Den løpende oppfølgingen av ansatte skjer gjennom Statens pensjonskasse.

Det skal ikke forekomme forskjellsbehandling på grunn av kjønn, rase, alder eller etnisk bakgrunn i POA.

Pensjonsordningen har retningslinjer for etisk ansvarlige investeringer. Retningslinjen er utformet med utgangspunkt i retningslinjer for Folketrygdfondet (Statens pensjonsfond – innland). Videre legger pensjonsordningen KLPs liste over ekskluderte selskaper til grunn for hvilke enkeltselskaper pensjonsordningen ikke skal investere i.

Styret bestod pr. 31.12.2014 av 5 medlemmer. Styret ledes av administrerende direktør i Statens pensjonskasse. De øvrige styremedlemmene representerer Hovedorganisasjonen Virke, Arbeidsgiverforeningen Spekter, Norges Farmaceutiske Forening og Farmasiforbundet. Styret i pensjonsordningen har gjennom året hatt 6 styremøter og behandlet 41 saker.

Pensjonsordningen driver ikke virksomhet som påvirker det ytre miljø.

Medlemmer, inn- og utbetalinger
Ved utgangen av 2014 var ansatte ved 800 apotek medlemmer i pensjonsordningen. Dette er en økning på 32 apotek fra 2013. Pensjonsordningen omfatter også medlemmer som ikke er ansatt ved apotek, men som er ansatt i andre stillinger knyttet til farmasien. Det var i alt 7 422 aktive medlemmer og 4 600 pensjonister. Det er i 2014 innbetalt i alt 588 millioner kroner i premier mot 559 millioner kroner i 2013. Videre ble det utbetalt 264 millioner kroner i pensjoner mot 244 millioner kroner i 2013. Fakturert, men ikke innbetalt premie, utgjorde i alt 151 millioner kroner ved årsskiftet.

Premiesatsen har i 2014 vært 18,1 prosent. Premien fordeles mellom arbeidstakere og arbeidsgivere. Arbeidstakerne har betalt en premie på 3,4 prosent av pensjonsgrunnlaget, mens arbeidsgiverne har betalt en premie på 14,7 prosent.

Pensjonene ble i 2014 regulert med utgangspunkt i en faktor på 3,50 prosent. På samme måte som i folketrygden trekkes en fast faktor på 0,75 prosent fra ved reguleringen av de fleste pensjonene. Dette ga en økning i samlet pensjon på minimum 2,72 prosent.

Finansiell risiko
Styret har vedtatt en investeringsstrategi som setter rammer for hvilken risiko som kan tas, og hvilke typer investeringer som kan foretas. Strategien innebærer at kapitalen plasseres ut fra et langsiktig perspektiv og med moderat risiko. Pr. 31.12.2014 var andelen aksjer, aksjefond og hedgefond 21 prosent av den totale forvaltningskapitalen. Investeringsstrategien og fullmaktstrukturen gir etter styrets vurdering god kontroll med forvaltningen av ordningens midler.

Det har vært noen forfall av anleggsobligasjoner i 2014. Porteføljen av anleggsobligasjoner utgjør ved utgangen av året 5 prosent av den totale forvaltningskapitalen, noe lavere andel enn året før. Løpende avkastning fra denne porteføljen er om lag 6,5 prosent.

Forsikringsrisiko
Risikostyringen på investeringssiden og risikostyringen knyttet til de forsikringstekniske avsetnin-

gene ses i sammenheng. De forsikringstekniske avsetningene er forpliktelser med lang tidshorisont. Generelt bør derfor også kapitalen plasseres ut fra et langsiktig perspektiv.

Det forsikringstekniske oppgjøret for 2014 er basert på beregningsgrunnlaget K2005 med beregningsrente på 3 prosent. Det er gjort tillegg for 15 % sikkerhetsmargin for dødelighet i forhold til tariffen K2005. Uføreforutsetningen er basert på beregningsgrunnlaget K1963 styrket med en faktor på 2,5.

Resultat
Årets resultat viser et overskudd på 76 millioner kroner. Netto resultat knyttet til finansielle eiendeler er positivt med 448 millioner kroner, inkludert endring i urealiserte gevinster og tap. Alle aktivaklasser har gitt positive bidrag til avkastningen for 2014 som helhet.

Det er avsatt urealiserte kursgevinster på 133 millioner kroner til kursreguleringsfondet i 2014. Dette har redusert resultatet i 2014 tilsvarende.

Det er bokført en økning i pensjonsforpliktelsene (premiereserven) i 2014 på totalt 530 millioner kroner. Vekst i bestanden av både yrkesaktive, pensjonister og medlemmer med oppsatt rett, samt lønnsøkning og regulering av løpende pensjoner bidrar til økningen i forpliktelsene.

Årets overskudd på 76 millioner kroner avsettes til annen opptjent egenkapital.

Økonomisk stilling
Pensjonsordningen har pr. 31.12.2014 en forvaltningskapital på 7 292 millioner kroner. Av forvaltningskapitalen er ca. 62 prosent plassert i obligasjoner og obligasjonsfond, 21 prosent i aksjer, aksjefond og hedgefond, 11 prosent i bygninger og faste eiendommer, 2 prosent i utlån, 1 prosent i bankinnskudd mens øvrige balanseposter utgjør 3 prosent.

Pr. 31.12.2014 utgjør annen opptjent egenkapital 539 millioner kroner. Dette er en økning på 76 millioner kroner fra 2013. Pensjonsordningen har beregnet kapitaldekningskrav i henhold til kravene som gjelder for private pensjonskasser. Pr. 31.12.2014 utgjør beregnet kapitaldekningskrav 395 millioner kroner og skal dekkes innenfor annen opptjent egenkapital.

Ordningens frie egenkapital, som består av annen opptjent egenkapital utover kapitaldekningskravet, utgjør i alt 144 millioner kroner ved årets utgang. Dette er nødvendig buffer for å stå imot tilfeldig risiko som ikke er dekket av premien. Bufferen tilsvarer 1,9 prosent av totalkapitalen.

Pr. 31.12.2014 er det avsatt 425 millioner kroner i netto urealiserte kursgevinster til kursreguleringsfond. Kursreguleringsfondet er en buffer mot eventuelle fremtidige kursfall.

Pensjonsordningen beregner kapitalbehov basert på Finanstilsynets stresstester for eiendelssiden etter lignende regler som gjelder for private pensjonskasser. Stresstestene viser ordningens evne til å tåle tap uten at det truer ordningens videre drift.

Tiltak som styret tidligere har besluttet på premiesiden bidro sammen med god avkastning fra kapitalforvaltningen til at bufferkapitalen styrket seg gjennom 2014. Avkastningen (tidsvektet) på 6,6 prosent i 2014 var bedre enn det som ble lagt til grunn ved inngangen til året og også bedre enn sammenlignbar referanseindeks.

De forsikringsmessige avsetningene har økt kraftig de senere årene og viser en fortsatt vekst. Nytt dødelighetsgrunnlag (K2013) som følge av økt levealder vil øke avsetningsbehovet ytterligere. Endret uføreregelverk fra 1.1.2015 vil redusere behovet for ekstraordinære avsetninger ved at frigjøringen av uføreavsetninger benyttes til avsetning for langt liv og forventet økt krav til kapitaldekning ved innføring av Solvens II/IORP II-regelverket.

Veksten i de forsikringsmessige avsetningene samtidig med fortsatt lave rentenivåer gjør det krevende å sikre en tilfredsstillende bufferkapital i ordningen. De tiltak styret tidligere har gjennomført, bidrar imidlertid til å kunne sikre en fortsatt bedring i kapitalsituasjon for ordningen fremover.

Oppsummering
Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning om

fortsatt drift. Pensjonsordningen har pr. 31.12.2014 foretatt forsikringsmessige avsetninger i samsvar med lov av 26. juni 1953 nr. 11 om Pensjonsordning for apotekvirksomhet.

Årsregnskapet for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet gir etter styrets oppfatning tilfredsstillende informasjon for å bedømme resultatet av pensjonsordningens virksomhet i 2014 og den økonomiske stillingen ved utgangen av året.

Bufferkapitalen er styrket gjennom året og tilfredsstiller pr. 31.12.2014 kapitalbehovet basert på Finanstilsynets stresstest med moderate stressfaktorer. Lave rentenivåer, sammen med veksten i pensjonsforpliktelsene er en utfordring for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet og for bransjen generelt. Dette gjør at det vil være utfordrende å sikre en tilfredsstillende økonomi i pensjonsordningen fremover.

Styret anser at den økonomiske stillingen ved årsskiftet er tilfredsstillende. Sammen med den vedtatte investeringsstrategien mener styret dette gir et tilfredsstillende grunnlag for å møte de utfordringer som bransjen står overfor. Forutsetningen om fortsatt drift er således til stede.

Oslo, 23. april 2015

Finn Melbø (leder)

Stein Gjerding

Edvin Alten Aarnes

Ann Torunn Tallaksen

Renate Messel Hegre

Regnskap

Resultatregnskap 2014

	Note	2014	2013
Teknisk regnskap			
Premieinntekter			
Premieinntekter	15	593 186 172	570 009 660
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler		168 131 729	170 480 629
Netto driftsinntekt fra eiendomsfond		36 684 069	31 349 827
Verdiendringer på investeringer		135 616 669	163 289 323
Realisert gevinst og tap på investeringer		84 012 956	62 604 454
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	19	424 445 424	427 724 233
Forsikringsytelser			
Utbetalte pensjoner	16	264 356 483	244 424 668
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser			
Endring i premiereserve	11	530 320 000	535 550 262
Endring i særskilte forpliktelser		0	0
Endring i kursreguleringsfond		133 483 744	164 984 700
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	20	663 803 744	700 534 962
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Forvaltningskostnader	17	20 749 621	18 640 121
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	18	14 790 355	15 234 860
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		35 539 976	33 874 981
Resultat av teknisk regnskap		**53 931 393**	**18 899 282**
Ikke-teknisk regnskap			
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler		9 142 594	9 673 850
Netto driftsinntekt fra eiendomsfond		1 994 790	1 778 932
Verdiendringer på investeringer		7 374 504	9 265 783
Realisert gevinst og tap på investeringer		4 568 420	3 552 463
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	19	23 080 308	24 271 028
Andre inntekter			
Renteinntekter bankinnskudd drift		174 243	90 339
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
Forvaltningskostnader	17	1 194 881	1 129 756
Resultat av ikke-teknisk regnskap		**22 059 670**	**23 231 612**
Totalresultat		**75 991 063**	**42 130 893**
Overføringer og disponeringer			
Avsatt til/overført fra(-) annen opptjent egenkapital	12, 13, 20	75 991 063	42 130 893
Sum disponeringer		**75 991 063**	**42 130 893**

Balanse pr. 31.12.2014 : Eiendeler

	Note	31.12.14	31.12.13
Eiendeler i selskapsporteføljen			
Investeringer			
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Obligasjoner som holdes til forfall	2	14 560 143	21 988 364
Bolig- og forretningslån	3	6 835 831	9 085 205
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		21 395 974	31 073 569
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	4, 7	91 935 545	77 477 825
Obligasjoner	5, 7	163 599 348	170 443 753
Finansielle derivater	6, 7	335 222	19 776
Bankinnskudd	8	1 308 442	9 829 510
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		257 178 557	257 770 864
Sum investeringer i selskapsporteføljen		**278 574 531**	**288 844 433**
Fordringer			
Kundefordringer	9	152 021 474	150 531 299
Fordring meglere		30 775 059	0
Sum fordringer		182 796 532	150 531 299
Andre eiendeler			
Bankinnskudd drift	8	6 656 873	5 000 667
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Opptjent ikke fakturert premie		9 550 000	5 550 000
Opptjent utbytte		4 974 657	4 596 688
Forskuddsbetalte kostnader		51 675	48 820
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		14 576 332	10 195 508
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		**482 604 269**	**454 571 907**
Eiendeler i kundeporteføljene			
Investeringer i kollektivporteføljen			
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Obligasjoner som holdes til forfall	2	370 746 558	477 574 967
Bolig- og forretningslån	3	174 061 529	197 325 568
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		544 808 088	674 900 535
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	4, 7	2 340 965 060	1 682 775 005
Obligasjoner	5, 7	4 165 748 498	3 701 942 918
Finansielle derivater	6, 7	8 535 802	429 526
Bankinnskudd	8	33 316 998	213 491 459
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		6 548 566 358	5 598 638 908
Sum investeringer i kollektivporteføljen		**7 093 374 446**	**6 273 539 443**
Sum eiendeler i kundeporteføljene		**7 093 374 446**	**6 273 539 443**
Sum eiendeler		**7 575 978 715**	**6 728 111 350**

Balanse pr. 31.12.2014 : Egenkapital og forpliktelser

	Note	31.12.14	31.12.13
Opptjent egenkapital			
Annen opptjent egenkapital	10, 12	538 800 494	462 809 431
Sum opptjent egenkapital	10, 13, 14	538 800 494	462 809 431
Forsikringsforpliktelser			
Premiereserve	11	6 478 216 000	5 947 896 000
Kursreguleringsfond		424 793 600	291 309 857
Sum forsikringsforpliktelser		6 903 009 600	6 239 205 857
Gjeld i selskapsporteføljen			
Finansielle gjeldsposter som måles til virkelig verdi			
Finansielle derivater	6	4 615 860	710 622
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
Påløpt kostnad		12 018 589	9 951 136
Gjeld i kundeporteføljene			
Finansielle gjeldsposter som måles til virkelig verdi			
Finansielle derivater	6	117 534 170	15 434 304
Sum egenkapital og forpliktelser		**7 575 978 714**	**6 728 111 350**

Oslo, 23. april 2015

Finn Melbø (leder)

Stein Gjerding

Edvin Alten Aarnes

Ann Torunn Tallaksen

Renate Messel Hegre

Kontantstrømoppstilling 1.1. - 31.12.

	2014	2013
Kontantstrøm fra drift		
Innbetaling fra medlemmene	587 656 064	558 889 993
Bankrenter	1 490 444	1 872 792
Renteinntekter utlån	6 732 837	7 491 821
Renter obligasjoner/sertifikater	156 314 627	156 193 939
Aksjeutbytte	12 786 308	14 582 073
Andre inntekter	2 893 615	583 029
Sum	767 873 895	739 613 647
Betalte finansutgifter	-2 024 498	-2 299 502
Betalte pensjoner	-264 356 483	-244 424 668
Administrasjonsutgifter	-34 838 885	-33 849 841
Endring i leverandørgjeld	2 745 241	-2 437 955
Endringer i annen gjeld	-677 788	4 484 250
Sum	-299 152 412	-278 527 716
Sum kontantstrøm fra drift	**468 721 483**	**461 085 931**
Kontantstrøm fra investeringer		
Netto realisert kursgevinst/-tap aksjer/derivater/hedgefond	37 236 878	-10 836 102
Netto realisert kursgevinst obligasjoner/sertifikater	51 344 498	76 993 019
Netto realisert avkastning eiendomsfond	38 678 860	33 128 759
Netto endring i utlån	25 441 180	18 775 762
Netto tap lån	354	27 442
Netto endring i eiendomsfond	-237 348 994	-97 500 985
Netto endring i verdipapir	-545 974 720	-349 372 029
Netto endring i andre fordringer	-25 138 862	8 101 284
Sum kontantstrøm fra investeringer	**-655 760 806**	**-320 682 850**
Kontantstrøm fra finansiering		
Innbetalt ansvarlig kapital	0	0
Sum kontantstrøm fra finansiering	**0**	**0**
Netto kontantstrøm i perioden	**-187 039 323**	**140 403 081**
Likviditetsbeholdning 1.1.	228 321 636	87 918 555
Likviditetsbeholdning 31.12.	41 282 313	228 321 636
Netto endring likvidbeholdning	**-187 039 323**	**140 403 081**

Noter

Noter

Note 1 | Regnskapsprinsipper

Regnskapet er så langt det passer satt opp i overensstemmelse med Forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak av 20.12.2011, og regnskapslov gjeldende fra 01.01.1999.

Pensjonspremier
Pensjonspremier inntektsføres etter hvert som de opptjenes. Innbetaling av pensjonspremier skjer etterskuddsvis hvert kvartal.

Renter
Renter inntektsføres etter hvert som de opptjenes.

Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost
Obligasjoner som holdes til forfall er vurdert til kostpris korrigert for resultatført over-/ underkurs. Over-/underkurs på kjøpstidspunktet resultatføres over obligasjonens gjenværende løpetid. Bolig- og forretningslån er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2014.

Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi
Aksjer og andeler
Aksjer og andeler er vurdert til virkelig verdi pr. 31.12.2014. Verdiendringen føres over resultatet. Virkelig verdi er lik markedsverdi pr. 31.12.2014, som er basert på siste omsatte kurs i 2014.

I aksjer og andeler inngår andeler i eiendomsfond. Andelene er vurdert til markedsverdi pr. 31.12.2014. Markedsverdien er basert på uavhengige verdivurderinger av eiendommene.

Obligasjoner
Obligasjoner er vurdert til virkelig verdi pr. 31.12.2014. Verdiendringen føres over resultatet. Virkelig verdi er lik markedsverdi pr. 31.12.2014, som er lik ligningskurs for 2014.

Finansielle derivater
Valutaterminer og opsjoner er bokført til virkelig verdi pr. 31.12.2014. Virkelig verdi er lik markedsverdi pr. 31.12.2014.

Verdipapirer som måles til virkelig verdi, er vurdert som én portefølje. Urealisert gevinst eller tap i porteføljen fremkommer som forskjellen mellom sum anskaffelseskostnad og sum markedsverdi. Netto urealisert gevinst i porteføljen avsettes til kursreguleringsfondet. Netto urealisert tap i porteføljen utgiftsføres.

Utenlandsk valuta
Bankinnskudd, samt fordringer og gjeld i utenlandsk valuta, er omregnet til valutakurs pr. 31.12.2014.

Forsikringsforpliktelser
Beregningene er basert på forutsetningen om at pensjonsordningen fortsetter å være operativ så lenge det er knyttet forpliktelser til de som er medlemmer pr. 31.12.2014. Det er derfor tatt hensyn til alle potensielle pensjonsytelser i lov om Pensjonsordning for apotekvirksomhet som er under utbetaling eller som kan bli aktuelle på et senere tidspunkt. I tillegg omfattes ordningen av avtalefestet pensjon (AFP) med mulighet til uttak av pensjon fra 62 år etter gitte kriterier.

Det beregnes en kontantverdi av opptjent pensjon basert på medlemsstatus pr. balansedato (31.12.2014) for alle medlemmer i ordningen. Beregningene er foretatt etter standardiserte aktuarielle prinsipper med hensyn på neddiskontering og beregning av risiko. Det legges til grunn at pensjonsytelsene tjenes opp lineært fra ansettelse til pensjonering, justert for eventuell tilleggstid dersom medlemmet har tidligere opptjent rettighet.

De aktuarielle forutsetningene for dødelighet og etterlatt sannsynligheter er basert på grunnlaget K2005, med tillegg av 15 % sikkerhetsmargin for begge kjønn.

Uføresannsynlighetene er basert på beregningsgrunnlaget K1963 styrket med en faktor på 2,5.

Opptjent egenkapital
Opptjent egenkapital består av Annen opptjent egenkapital. Annen opptjent egenkapital utgjør pensjonsordningens overdekning i forhold til pensjonsordningens forpliktelser. Denne egenkapitalen skal minimum tilsvare beregnet kapitaldekningskrav. Kapitaldekningskravet er omtalt i note 14. Annen opptjent egenkapital utover kapitaldekningskravet er definert som fri egenkapital. Det er ingen retningslinjer som begrenser anvendelsen av den frie egenkapitalen i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet.

Note 2 | Obligasjoner som holdes til forfall

Tall i hele tusen

Utsteder	Pålydende verdi	Kostpris	Bokført verdi	Markeds-verdi	Forskjell mellom bokført verdi og pålydende
Statsgaranterte	100 000	90 490	94 814	113 060	5 186
Bank/finans	160 000	155 102	158 751	176 867	1 249
Kommune/fylke	0	0	0	0	0
Industri	97 000	97 000	97 000	100 951	0
Energi	25 000	25 000	25 000	30 000	0
Sum obligasjoner som holdes til forfall:	**382 000**	**367 592**	**375 564**	**420 878**	**6 436**
Opptjente renter			9 742	9 742	
Total bokført verdi	**382 000**	**367 592**	**385 307**	**430 620**	**6 436**
Herav andel kollektivporteføljen			370 747		
Herav andel selskapsporteføljen			14 560		
Bokført verdi 1.1.2014:			499 563		
Tilgang 2014:			0		
Avgang 2014:			-111 000		
Årets periodiserte over-/underkurs:			1 781		
Endring opptjente renter 2014:			-5 037		
Bokført verdi 31.12.2014:			**385 307**		

Alle obligasjoner som holdes til forfall er notert på regulerte markedsplasser. Alle obligasjoner er utstedt i NOK. Effektiv rente på obligasjoner som holdes til forfall er 6,5 prosent. Effektiv rente er beregnet på grunnlag av effektiv rente på det enkelte papir. Effektiv rente vektes i forhold til det enkelte papirs kostpris og summeres. Forskjellen mellom bokført verdi og pålydende resultatføres over obligasjonenes gjenværende løpetid.

Noter

Note 3 | Bolig- og forretningslån

Pensjonsordningen yter lån til sine medlemmer. Bolig- og forretningslån er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2014. Det foretas ingen generell tapsavsetning på utlån da tapene for utlånsvirksomheten erfaringsmessig er meget små.

Låntagere med boliglån er delvis dekket av en gjeldsforsikring hvor pensjonsordningen er selvassurandør. Det er ikke foretatt avsetninger for mulige erstatningstilfeller pr. 31.12.2014, siden antall erstatningstilfeller og beløpene knyttet til disse har vært lave de senere årene.

Spesifisering av låneporteføljen:

	Lån til bolig	Stats-garanterte gjeldsbrevlån	Lån til apoteklokaler	Totalt
Antall	274	6	3	283
Beløp	178 038 418	2 728 142	130 800	180 897 360
Herav andel kollektivporteføljen:		174 061 529		
Herav andel selskapsporteføljen:		6 835 831		

Rentesatsene pr. 31.12.2014 var for boliglån 3,25 prosent og for statsgaranterte gjeldsbrevlån og lån til apoteklokaler 3,75 prosent.

Tap mv på utlån	2014	2013	2012	2011	2010
Avskrevet hovedstol	354	0	0	0	0
Avskrevet hovedstol, gjeldsforsikring	0	27 290	0	0	0
Avskrevet renter	0	0	0	592	274
Avskrevet renter, gjeldsforsikring	0	152	0	0	0
Innbetalt tidligere avskrevet	0	0	0	0	0
Sum	**354**	**27 442**	**0**	**592**	**274**

Note 4 | Aksjer/andeler

Aksjer notert på Oslo Børs

Selskap	Kostpris	Bokført verdi
Af Gruppen Ord	8 233 235	8 466 035
Aker	12 197 908	10 034 500
Austevoll Seafood	5 774 636	7 440 000
Borregaard Asa	8 168 265	13 841 978
Cxense Asa	4 999 930	4 192 249
Dnb Asa	10 469 901	18 349 632
Dno International Asa	7 693 751	6 791 500
Eam Solar Asa	8 305 204	6 300 000
Ekornes Asa	7 837 531	9 000 585
Entra Asa	5 886 513	6 502 500
Gjensidige Forsikring Asa	12 096 529	17 080 000
Hexagon Composites	9 975 441	8 279 250
Kongsberg Gruppen Asa	11 867 466	11 787 090
Lerøy Seafood Group	5 130 240	5 460 000
Marvine Harvest Asa	6 197 714	11 834 529
Next Biometrics Group As	10 143 588	7 920 000
Nordic Vlsi	4 951 603	7 080 000
Norsk Hydro Asa	12 860 514	18 700 337
Norwegian Air Shuttle	8 524 546	11 860 580
Olav Thon Eiendomselskap	433 727	2 484 900
Opera Software Asa	3 832 325	8 623 720
Renonorden Asa	4 671 820	4 780 000
Ringerike Sparebank	1 780 394	2 118 540
Salmar	3 876 989	8 287 500
Schibsted	5 674 635	17 153 151
Sparebanken Midt Norge	6 785 205	7 312 500
Sparebanken Møre	3 241 005	3 466 800
Sparebanken Vest	3 942 230	4 115 750
Statoil Asa	7 180 158	6 625 731
Telenor Asa	6 700 090	19 801 050
Telio Holding Asa	5 851 680	5 950 000
Weifa Asa	4 320 000	4 935 417
Yara International	13 094 456	15 924 597
Sum norske aksjer	**232 699 228**	**302 500 421**
Asetek As	7 183 686	3 800 000
Bakkafrost	2 522 034	5 829 000
Bw Offshore Limited	5 924 405	5 257 000
Odfjell Drilling Ltd	5 801 196	1 995 000
Royal Caribbean Cruises	3 681 539	9 949 800
Stolt Nilsen Asa	3 935 062	2 935 500
Vizrt Ltd	4 567 183	5 610 900
Sum utenlandske aksjer	**33 615 106**	**35 377 200**
Sum aksjer notert på Oslo Børs	**266 314 334**	**337 877 621**

Note 4 | Aksjer/andeler (forts.)

Aksjefond

Fond	Kostpris	Bokført verdi
Black Rock World Index Subfund	229 466 126	463 949 436
State Street World Index Plus Fund CTF	252 840 249	395 978 582
Sum utenlandske aksjefond	**482 306 374**	**859 928 018**

Hedgefond

Fond	Kostpris	Bokført verdi
Amida Partners Offshore Fund Ltd - Class E-2	13 422 550	14 949 330
Aristeia International Ltd A	16 151 779	17 132 581
Axonic Systematic Arbitrage Overseas Fund	22 660 857	24 781 196
Blue Mountain Credit Alt Ltd Class S	912 038	1 056 363
BlueMountain Equity Alt Ltd	1 609 060	1 912 685
Canyon Balanced (Cayman), Ltd	3 036 683	3 362 196
Capeview Recovery Fund	16 320 180	17 687 827
Certificates Credit Suisse Guernsey branch	655 333	1 188 808
Gottex Market Neutral Fund (USD Class B)	2 861 591	3 305 037
Gottex Market Neutral Plus Fund (USD Non Leveraged)	3 670 599	4 157 118
Gruss Global Investors Ltd (Class E)	288 693	333 332
GSS Offshore SPC - Ellington SPC A	6 311 610	7 346 233
GSS Offshore SPC - Ellington SPC B Subclass 3	16 113 600	17 562 130
Ionic Event Driven Ltd. A	98 775	107 393
Jet Capital Concent. Off. C	16 214 121	16 816 231
LibreMax Offshore Fund, Ltd. A	3 843 405	4 497 698
Lyxor Tiedemann Arbitrage Strategy Fund Class I USD	13 717 421	15 126 711
Metage Emerging Markets Opp.	4 121 253	4 057 817
MidOcean Credit Opportunity Offshore Fund Ltd.	18 424 663	19 540 557
Nipun Asia Total Return Offshore Fund Ltd Class E	21 097 046	22 515 436
OM Arbea Fund Limited (Class E USD)	22 250 073	25 347 212
One William Street Capital Off. AA:11/14	3 069 370	3 434 651
PanAgora Div. Arb. Off.	21 576 610	23 276 416
Pine River Fund Ltd (A Initial)	1 421 535	1 650 981
Quantedge Global Fund (Offshore) Class B	14 064 698	13 992 870
QVT Offshore Ltd. 1-NI: 1549	4 832 760	5 172 040
Rockhampton Fund A USD Unr. 2 08/03	4 461 960	4 964 525
Saba Capital Offshore Fund Ltd. Class A Sub Class 1	129 937	139 224
Sector Healthcare Fund (Class A NOK)	20 402 707	34 543 390
Sola I T3	131 800	148 558
TIG Securitized Asset, Ltd. A5 Voting Class	23 466 822	25 418 904
Tourbillon Global Eq. Ltd	1 630 845	1 820 437
Vollero Beach Capital	1 956 021	2 133 472
WAF Offshore Fund, Ltd. Class A	21 462 106	23 540 348
Waterfall Eden Fund C2	12 197 412	13 560 693
Sum utenlandske hedgefond	**334 585 916**	**376 580 400**

Note 4 | Aksjer/andeler (forts.)

Eiendomsfond	Kostpris	Bokført verdi
Fond		
Aberdeen Eiendomsfond Norge I AS	4 004 567	4 092 091
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS	381 589 052	393 564 530
Pareto Eiendomsfelleskap AS/IS	453 822 502	460 857 945
Sum eiendomsfond	**839 416 120**	**858 514 566**
Sum aksjer og andeler	**1 922 622 744**	**2 432 900 604**
Herav andel kollektivportefølje	1 849 969 809	2 340 965 060
Herav andel selskapsportefølje	72 652 935	91 935 545

Porteføljen av norske enkeltaksjer består av aksjer som er notert på Oslo Børs, eller som forventes å bli notert i løpet av seks måneder. Det er gitt rammer for hvor stor andel av totalkapitalen som kan plasseres i aksjer i ett enkelt selskap, samt for maksimal risiko på forvaltningen av enkeltaksjer totalt sett. Frem til og med 2013 hadde forvaltningen av porteføljen av enkeltaksjer som mål å oppnå bedre avkastning enn Oslo Børs Hovedindeks, men forvaltningsmandatet ble lagt om i starten av 2014. Formålet med omleggingen var å redusere konsentrasjonsrisikoen mot store norske selskaper, og samtidig oppnå en bedre utnyttelse av risikokapasiteten til pensjonsordningen. Referanseindeksen for aksjeinvesteringer er MSCI World Index.

Black Rock World Index Subfund og State Street World Index Plus Fund speiler referanseindeksen MSCI World Index, og har derfor tilnærmet samme risikoprofil som denne.

Investeringene i hedgefond består ved årsskiftet av 35 ulike fond. Tidligere hadde POA to fond-i–fond investeringer som utgjorde for størstedelen av hedgefondsinvesteringene, men i 2014 er disse erstattet med investeringer i en portefølje av enkeltfond, som utgjør omkring 90% av hedgefondsinvesteringene. Den praktiske utvelgelsen av og handelen i enkeltfond utføres av en ekstern forvalter, Gottex Fund management. Referanseindeksen for hedgefondsinvesteringene for 2014 har som tidligere vært Global Hedge Fund Index. Selv om risikoprofilen på samlet hedgefondsinvestering er noe økt etter omleggingen er den fortsatt forventet å være vesentlig lavere enn risikoprofilen for aksjeinvesteringer.

Eiendomsinvesteringer består av andeler hos Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS og Pareto Eiendomsfellesskap AS/IS. Investeringene er bokført til markedsverdi pr. 31.12.2014. Markedsverdien av andelene er beregnet basert på uavhengige verdivurderinger av eiendommene.

Bokført verdi av eiendomsinvesteringene pr. 31.12.2014 (tusen kroner):

	2014	2013	2012	2011	2010
Inngående balanse	609 043	514 961	446 935	400 407	207 866
Tilgang i året til anskaffelseskost	237 349	120 679	78 244	49 523	178 446
Avgang i året til anskaffelseskost	0	-23 179	- 6 450	- 8 878	0
Verdireguleringer i regnskapsåret	12 123	-3 418	- 3 768	5 883	14 095
Utgående balanse	**858 515**	**609 043**	**514 961**	**446 935**	**400 407**
Herav andel kollektivporteføljen	826 073	582 236	490 958	421 747	370 244
Herav andel selskapsporteføljen	32 442	26 807	24 003	25 188	30 163

Selskapsstrukturen i Pareto Eiendomsfellesskap AS/IS består av to selskaper – Pareto Eiendomsfellesskap IS og Pareto Eiendomsfellesskap AS, hvor AS'et er hovedmann i IS'et. Investeringen i Pareto Eiendomsfellesskap AS/IS anses som en direkte investering i eiendom. Det er kun investert i eiendommer i Norge. Av de totale investeringene som Pareto Eiendomsfellesskap har foretatt er 75 prosent fast eiendom i Stor-Oslo, 14 prosent er fast eiendom på Østlandet for øvrig, mens 9 prosent er fast eiendom i Vestfold. 67 prosent av de totale investeringene er i bygg relatert til lager/logistikk, 19 prosent er i bygg relatert til terminal/logistikk, mens resterende er bygg relatert til handel. Gjennomsnittlig vektet restløpetid på leiekontraktene for eiendommene i porteføljen er gjennom 2014 økt fra 9,3 år til 9,9 år. Ved utgangen av 2014 utgjør bruttoleie for eiendommene i porteføljen 146 millioner kroner.

Selskapsstrukturen i Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS består av to selskaper – Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS og Aberdeen Eiendomsfond Norge I AS, hvor AS'et er hovedmann i IS'et. Investeringen i Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS anses som en direkte investering i eiendom. Det er kun investert i eiendommer i Norge. Av de totale investeringer som Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS/AS har foretatt er 67 prosent fast eiendom i Oslo, 15 prosent i Trondheim, 8 prosent i Bergen, 6 prosent i Stavanger samt 6 prosent i andre kommuner. Porteføljen består av 27 eiendommer med nesten 300 ulike leietagere. Gjennomsnittlig vektet restløpetid på leiekontraktene for eiendommene i porteføljen er ved utgangen av 2014 på 5,2 år, som er svakt ned i forhold til utgangen av 2013. Bruttoleie for eiendommene i porteføljen utgjorde 388 millioner kroner i 2014.

Ingen del av eiendomsarealet er til egen benyttelse for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet.

Note 5 | Obligasjoner

Utsteder	Kostpris	Markedsverdi	Urealiserte gevinster
Bank og finans	1 637 496 293	1 649 850 749	12 354 456
Kommune/fylke	424 846 030	434 220 000	9 373 970
Statsgaranterte	311 745 405	322 361 350	10 615 945
Industri	1 084 716 360	1 094 132 934	9 416 574
Energi	533 941 550	552 659 700	18 718 150
Ansvarlige lån	253 181 870	251 822 500	-1 359 370
Sum rentepapirer omløpsmidler	**4 245 927 509**	**4 305 047 233**	**59 119 725**
Opptjente renter		24 300 613	
Totalt	**4 245 927 509**	**4 329 347 846**	
Herav andel kollektivporteføljen		4 165 748 498	
Herav andel selskapsporteføljen		163 599 348	

Porteføljen av rentepapirer klassifisert som omløpsmidler består av rentepapirer som er notert på Oslo Børs, Oslo ABM og Nordic Nasdaq (Stockholm), samt ikke listede rentepapirer. Alle rentepapirer klassifisert som omløpsmidler er utstedt i NOK, bortsett fra fem rentepapirer utstedt i USD og tre rentepapirer utstedt i SEK. Effektiv rente for flytende rente papirer er på ca. 2,0 % og på fastrentepapirer på ca. 2,3 % p.t. Gjennomsnittlig effektiv rente er beregnet ut fra papirenes effektive rente vektet i forhold til markedsverdi.

Note 6 | Finansielle derivater

Hensikten med bruk av derivater i forvaltningen er å effektivisere forvaltningen av fondsmidlene, herunder muligheten for å sikre investeringene. Pensjonsordningen kan i utgangspunktet kun investere i børsnoterte (standardiserte) derivater. Underliggende papirer må være verdipapirer som ordningen kan investere i i henhold til gjeldende retningslinjer. Ikke-standardiserte derivater (Over The Counter-derivater) kan kun benyttes til sikringsformål. Dette gjelder imidlertid ikke norske FRA.

Pr. 31.12.2014 var det investert i følgende derivater:

Aksjederivater:	**Nominelt beløp i NOK**	**Virkelig verdi i NOK**
Euro Stoxxs basic resources future	49 909 829	4 903 066
S&P put opsjoner	-446 648 904	3 967 958
Sum aksjederivater	**-446 648 904**	**8 871 024**
Herav andel kollektivporteføljen (eiendeler)		8 535 802
Herav andel selskapsporteføljen (eiendeler)		335 222

Valutaterminer:		
EUR	-169 970 780	-180 814 701
USD	-766 299 208	-869 826 530
GBP	-63 691 518	-69 446 009
SEK	-28 806 016	-30 618 410
NOK	1 028 767 522	1 028 767 522
Sum valutaterminer	**0**	**-121 938 128**

Rentederivater		
Euro-bond future	**-70 275 023**	**-211 903**
Herav andel kollektivporteføljen (gjeld)		-117 534 170
Herav andel selskapsporteføljen (gjeld)		-4 615 860

Det har gjennom 2014 vært foretatt sikring av de utenlandske aksjeinvesteringene ved bruk av opsjoner. Slike sikringsforretninger har belastet regnskapet for 2014 med netto om lag 11,5 millioner kroner. En andel av den utenlandske aksjeeksponeringen var sikret ved årsskiftet. I tillegg har det i 2014 vært handlet aksjefutures, samt noe rentfutures. Derivatene har blitt brukt for på en effektiv måte å justere aksjeeksponeringen og rentedurasjonen.

Note 7 | Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi

I henhold til årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak skal finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi klassifiseres i forhold til hvordan virkelig verdi måles. Klassifiseringen sier noe om relativ usikkerhet knyttet til målingen for de ulike nivåene.

Forskriften definerer tre beregningsnivåer for hvordan virkelig verdi måles:

1. Virkelig verdi måles ved bruk av noterte priser i aktive markeder for identiske finansielle instrumenter. Ingen justering foretas i disse prisene.
2. Virkelig verdi måles med bruk av annen observerbar input enn de noterte prisene som brukes i nivå 1, enten direkte (priser) eller indirekte (utledet fra priser).
3. Virkelig verdi måles med bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata (ikke observerbar input).

Virkelig verdi hierarki for finansielle instrumenter målt til virkelig verdi:

	31.12.14	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Aksjer og andeler	2 432 900 604	337 877 621	859 928 018	1 235 094 966
Obligasjoner	4 245 927 509	-	4 245 927 509	-
Finansielle derivater	-117 970 170	-	-117 970 170	-
Totalt	**6 560 857 943**	**337 877 621**	**4 987 885 357**	**1 235 094 966**

Note 8 | Bankinnskudd

Av bankinnskudd knyttet til drift på 6 656 873 kroner pr. 31.12.2014 utgjør 284 876 kroner bundne skattetrekkmidler.

Som sikkerhet for ulike derivatposisjoner må pensjonsordningen stille sikkerhet i form av bundne innskudd på marginkontoer i bank. Pr. 31.12.2014 er det ingen slike bundne innskudd.

Note 9 | Kundefordringer – tap på kundefordringer

Kundefordringer er bokført med 152 021 474 kroner og består av:

	31.12.2014	31.12.2013
Kundefordringer knyttet til premieinntekter:	151 230 548	149 700 440
Kundefordringer lån:	790 926	830 859
Avsetning for mulige tap:	0	0
Sum kundefordringer:	**152 021 474**	**150 531 299**

Kundefordringer er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2014.

Bokført tap på fordringer spesifiseres som følger:

	2014	2013
Realisert tap på fordringer:	0	0
Endring avsetning for mulig tap:	0	0
Bokført tap på fordringer:	**0**	**0**

Note 10 | Annen opptjent egenkapital

Annen opptjent egenkapital er pr. 31.12.2014 på 539 millioner kroner og utgjør, sammen med kursreguleringsfondet, ordningens overdekning.

Pensjonsordningen har beregnet kapitaldekningskrav etter lignende regler som gjelder for private pensjonskasser i henhold til administrasjonsinstruksen fra Arbeids- og sosialdepartementet gjeldende fra 2011. Beregnet kapitaldekningskrav pr. 31.12.2014 er 395 147 499 kroner, se beregning i note 14 nedenfor.

Kapitaldekningskravet skal dekkes innenfor annen opptjent egenkapital. Annen opptjent egenkapital, eksklusiv kapitaldekningskravet, men med tillegg av kursreguleringsfondet, utgjør 568 446 596 kroner. Dette utgjør ordningens bufferkapital.

Note 11 | Premiereserve

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet er kun pliktig til å gjennomføre forsikringsteknisk beregning av fremtidige forpliktelser hvert femte år. Styret har likevel valgt å foreta årlige forsikringstekniske beregninger. Resultatet av beregningene benyttes også til regnskapsformål.

Premiereserven svarer til de beregnede pensjonsforpliktelsene til anvendelse som forsikringsmessige avsetninger. Premiereserven skal dekke fremtidige pensjoner opptjent på balansedato for ordningens medlemmer. Beregning av avsetningen følger regelverket for private pensjonskasser så langt det passer. Det beregnes kontantverdien av lineært opptjente pensjonsrettigheter som er registrerte på balansedato for oppsatte, eventuelle og løpende ytelser etter ordinære forsikringstekniske prinsipper.

Det benyttes beregningsgrunnlaget K2005 med beregningsrente på 3 prosent med tillegg av 15 % sikkerhetsmargin for dødelighet i forhold til tariffen K2005.

Uføreforutsetningen er basert på beregningsgrunnlaget K1963 styrket med en faktor på 2,5.

I avsetningen for premiereserven er det inkludert avsetninger for å dekke framtidige kostnader for administrasjon av utbetalinger av dagens påløpte pensjonsrettigheter. Pensjonsordningen for apotekvirksomhet har valgt å foreta avsetning for de framtidige kostnadene tilsvarende 4 prosent av de beregnede pensjonsforpliktelsene. Det er avsatt for løpende pensjonister, aktive og oppsatte medlemmer (dvs. arbeidstakere som har sluttet i medlemsberettiget stilling og som har opptjent rettighet).

Note 12 | Disponering av årets resultat

Årets overskudd på 75 991 063 kroner avsettes til annen opptjent egenkapital.
Annen opptjent egenkapital utgjør pr 31.12.2014 totalt 539 millioner kroner og utgjør, sammen med kursreguleringsfondet, ordningens overdekning.

Note 13 | Spesifikasjon av endringer i opptjent egenkapital

Pr. 31.12.2014 utgjør opptjent egenkapital 538 800 494 kroner. Endringen i opptjent egenkapital i 2014 kan vises som følger:

Opptjent egenkapital pr. 31.12.2013	462 809 431
+ Årets overskudd avsettes til annen opptjent egenkapital	75 991 063
= Opptjent egenkapital pr. 31.12.2014	**538 800 494**

Note 14 | Beregning av kapitaldekningskrav

Beregningsgrunnlaget for ansvarlig kapital pr. 31.12.2014 er som følger:

Sertifikater & Obligasjoner	Balanse	Risikovekt		Risikovektet balanse	Risikoveiet beregnings-grunnlag, 8%
Stat og sentralbank	423 108 775	0		0	0
Plasseringer i statsforetak	0	0,1		0	0
Offentlig sektor utenom stat og sentralbank	435 535 684	0,2		87 107 137	6 968 571
Innenlandske finansinstitusjoner og utenlandske kredittinstitusjoner	2 017 592 756	0,2		403 518 551	32 281 484
Bokført verdi av ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	252 831 864	1		252 831 864	20 226 549
Plasseringer i industri eller øvrig næringsvirksomhet	1 585 585 469	1		1 585 585 469	126 846 837
Sum	**4 714 654 548**			**2 329 043 021**	**186 323 442**
Innskudd i bank	**41 282 314**	0,2		**8 256 463**	**660 517**
Aksje/Fondsinvesteringer	**1 574 386 039**	1		**1 574 386 039**	**125 950 883**
Valutakontrakter		0		**0**	**0**
Derivater					
Futures	4 903 066	0		0	0
Opsjoner	3 967 958	1		3 967 958	317 437
Sum	**8 871 024**			**3 967 958**	**317 437**
Bolig- og forretningslån					
Utlån til annet enn bolig garantert av stater/ sentralbanker	2 728 142	0		0	0
Utlån til bolig innenfor 80 prosent av forsvarlig verdigr.lag.	178 038 418	0,35		62 313 446	4 985 076
Andre utlån til annet enn bolig	130 800	1		130 800	10 464
Sum	**180 897 360**			**62 444 246**	**4 995 540**
Eiendomsinvesteringer	**858 514 566**	1		**858 514 566**	**68 681 165**
Tidsavgrensede eiendelsposter					
Kundefordringer	152 021 474	0,5		76 010 737	6 080 859
Andre fordringer	30 775 059	0,5		15 387 529	1 231 002
Påløpt utbytte	4 974 657	0,5		2 487 329	198 986
Opptjente renteinntekter		0,5		0	0
Opptjente premier	9 550 000	0,5		4 775 000	382 000
Forskuddsbetalte kostnader	51 675	0,5		25 838	2 067
Sum	**197 372 864**			**98 686 432**	**7 894 915**
Totalt balanseført beregningsgrunnlag	**7 575 978 715**			**4 935 298 725**	**394 823 898**
Derivater og poster utenfor balansen					
Valutarelaterte kontrakter m. gjenstående løpetid < 1 år	1 028 767 522	0,02	20 575 350	0,2	4 115 070	329 206
Renterelaterte kontrakter m. gjenstående løpetid < 1 år	-70 063 120	0,005	-350 316	0,2	-70 063	-5 605
Renterelaterte kontrakter m. gjenstående løpetid 1 år til 5 år		0,01	0	0,2	0	0
Aksjerelaterte kontrakter m. gjenstånde løpetid < 1 år	45 006 763		0		0	0
Totalt beregningsgrunnlag inkl. derivater og poster utenfor balansen	**8 579 689 879**				**4 939 343 732**	**395 147 499**
8 % av risikovektet balanse utgjør kr 395 147 499						

Tilsvarende var beregningsgrunnlaget for ansvarlig kapital pr. 31.12.2013 som følger:

Sertifikater & Obligasjoner	Balanse	Risikovekt			Risikovektet balanse	Risikoveiet beregnings-grunnlag, 8%
Stat og sentralbank	952 471 988	0			0	0
Plasseringer i statsforetak	0	0,1			0	0
Offentlig sektor utenom stat og sentralbank	330 947 721	0,2			66 189 544	5 295 164
Innenlandske finansinstitusjoner og utenlandske kredittinstitusjoner	2 163 310 847	0,2			432 662 169	34 612 974
Bokført verdi av ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	0	1			0	0
Plasseringer i industri eller øvrig næringsvirksomhet	925 219 446	1			925 219 446	74 017 556
Sum	**4 371 950 002**				**1 424 071 159**	**113 925 693**
Innskudd i bank	**228 321 635**	0,2			**45 664 327**	**3 653 146**
Aksje/Fondsinvesteringer	**1 151 209 967**	1			**1 151 209 967**	**92 096 797**
Valutakontrakter		0			**0**	**0**
Derivater	**449 302**	0			**0**	**0**
Bolig- og forretningslån						
Utlån til annet enn bolig garantert av stater/ sentralbanker	3 666 604	0			0	0
Utlån til bolig innenfor 80 prosent av forsvarlig verdigr.lag.	202 341 387	0,35			70 819 485	5 665 559
Andre utlån til annet enn bolig	581 622	1			581 622	46 530
Sum	**206 589 613**				**71 401 107**	**5 712 089**
Eiendomsinvesteringer	**609 042 863**	1			**609 042 863**	**48 723 429**
Tidsavgrensede eiendelsposter						
Kundefordringer	149 742 744	0,5			74 871 372	5 989 710
Andre fordringer	0	0,5			0	0
Påløpt utbytte	4 596 688	0,5			2 298 344	183 868
Opptjente renteinntekter	609 715	0,5			304 858	24 389
Opptjente premier	5 550 000	0,5			2 775 000	222 000
Forskuddsbetalte kostnader	48 820	0,5			24 410	1 953
Sum	**160 547 967**				**80 273 984**	**6 421 919**
Totalt balanseført beregningsgrunnlag	**6 728 111 350**				**3 381 663 408**	**270 533 073**
Derivater og poster utenfor balansen						
Valutarelaterte kontrakter m. gjenstående løpetid < 1 år	794 752 139	0,02	15 895 043	0,2	3 179 009	254 321
Totalt beregningsgrunnlag inkl. derivater og poster utenfor balansen	**7 522 863 489**				**3 384 842 416**	**270 787 393**
8 % av risikovektet balanse utgjør kr 270 787 393						

Note 15 | Premieinnbetalinger

Det er innbetalt 587 656 064 kroner i premie fra medlemmene i 2014. Til sammenligning er det bokført premieinntekter med 593 186 172 kroner. Tilsvarende ble det i 2013 innbetalt 558 889 993 kroner i premie fra medlemmene, og bokført premieinntekter med 570 009 660 kroner. Forskjellen mellom premieinntekter og premieinnbetalinger består av endringen i premier som er fakturert, men ikke betalt samt periodisering av opptjente premieinntekter.

Note 16 | Pensjoner

Av utgiftsførte pensjoner utgjør 673 002 kroner avskrivninger i forbindelse med for mye utbetalte pensjoner. Tilsvarende tall for 2013 var 1 301 117 kroner.

Note 17 | Forvaltningskostnader

Samlede forvaltningskostnader utgjør 21 944 502 kroner. Det har vært 3 ansatte i pensjonsordningen i 2014. Lønn og sosiale kostnader til disse tre kapitalforvalterne utgjør 8 653 207 kroner i 2014 og inngår i forvaltningskostnadene.

Note 18 | Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader

Pensjonsordningen administreres av Statens pensjonskasse. Det er i 2014 utgiftsført 13 978 523 kroner for kjøp av tjenester i forbindelse med administrasjon av pensjonsordningen, herunder kostnader til regnskapsføring, aktuartjenester og administrasjon av pensjoner. Videre er det utgiftsført 287 375 kroner for revisjon inkludert merverdiavgift, hvor hele beløpet gjelder ordinære revisjonstjenester, samt 311 240 kroner i honorar til styret. Diverse andre kostnader og kostnadsrefusjoner utgjør i alt 213 217 kroner. Samlet utgjør de forsikringsrelaterte administrasjonskostnadene 14 790 355 kroner.

Det er i 2014 utbetalt honorar til medlemmene av styret i ordningen som følger:

Finn Melbø, leder	60 975
Edvin A. Aarnes	59 385
Stein Gjerding	60 975
Renate Messel Hegre	62 566
Ann Torunn Tallaksen (ny)	20 855
Hovedorganisasjonen Virke *	26 511
Kari Lund (vara)	1 591
Wencke Sartori Eide (vara)	1 591
Kristin Juliussen (vara)	1 591
Kim Nordlie (vara)	15 200
Totalt	**311 240**

* Utbetaling har skjedd til Hovedorganisasjonen Virke deler av året.

Note 19 | Kapitalavkastning

Beregnet avkastning for totalporteføljen utgjør:

År:	2014	2013	2012	2011	2010
Avkastning i % (verdijustert):	6,61	7,55	6,60	2,47	7,17
Avkastning i % (bokført):	4,54	4,63	4,35	5,00	4,61

Kapitalavkastningen over er beregnet for den samlede porteføljen; kollektivporteføljen og selskapsporteføljen. For private pensjonskasser var det fra 2009 et krav at kapitalavkastningen beregnes for kollektivporteføljen under ett.

Den verdijusterte avkastningen for 2012, 2013 og 2014 er basert på månedlige avkastningsberegninger, mens den for de foregående årene er basert på en årlig avkastningsberegning.

Note 20 | Resultatanalyse

Pensjonsplanendringer:	0,00 MNOK
Renteresultat [1]:	257,26 MNOK
Risikoresultat [2]:	- 3,09 MNOK
Øvrig resultat [3]:	- 43,50 MNOK
Administrasjonsresultat:	0,00 MNOK
Forsikringsresultat:	**210,67 MNOK**

1) Renteresultat er differansen mellom faktiske og beregnede renter (grunnlagsrenten).
2) Risikoresultatet er sammenstilling av risikoinntekter minus risikoutgifter. Risikoinntekter er faktisk innbetalt og teknisk beregnet risikopremie for død og uførhet, samt frigjøring av reserver ved risikohendelser. Risikoutgifter er tilført livsgevinst ved ikke-risikohendelser og tilførte avsetninger for risikohendelser.
3) Resultatført differanse mellom fakturert og faktisk pensjonskostnad. Et negativt øvrig resultat vil indikere at det er betalt for lite premie.

Revisors beretning

Building a better working world

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Oslo Atrium. P.O.Box 20, NO-0051 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00
Fax: +47 24 00 24 01
www.ey.no
Medlemmer av Den norske Revisorforening

Til styret i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, som består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feil-informasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for pensjonsordningens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettvisende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonsordningens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Pensjonsordningen for apotekvirksomhet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av pensjonsordningens finansielle stilling per 31. desember 2014 og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonsordningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 23. april 2015
ERNST & YOUNG AS

Knut Aker
statsautorisert revisor

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Statistikk

Bestand

Medlemmer	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aktive	5 743	5 882	5 996	6 049	6 215	6 308	6 515	6 561	6 689	7 125	7 274	7 422
Oppsatte*	5 273	5 547	5 642	5 855	6 005	5 673	5 783	6 093	6 245	6 386	6 564	6 767
Pensjonister	2 730	2 877	2 977	3 086	3 152	3 312	3 339	3 499	3 803	4 144	4 295	4 600
AFP		146	154	166	175	201	191	267	282	295	312	310
Alderspensjon		1371	1410	1468	1518	1601	1611	1668	1825	2088	2202	2513
Uførepensjon		1035	1078	1113	1135	1163	1185	1217	1367	1401	1422	1415
Ektefellepensjon		290	300	37	30	323	325	323	306	336	338	343
Barnepensjon		35	35	302	294	24	27	24	23	24	21	19
Forholdstall aktive/pensjonister	2,104	2,044	2,014	1,960	1,972	1,905	1,951	1,875	1,759	1,719	1,694	1,613

* Hvis du tidligere har vært ansatt hos en arbeidsgiver med tjenestepensjon i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, kan du ha tjent opp pensjonsrettigheter til en fremtidig pensjon.
Dette kaller vi en oppsatt pensjon. I privat sektor brukes begrepet fripolise
Oppgitte tall er antall poliser og ikke medlem.

Alle oppgitte tall er antall poliser. En person kan ha flere poliser. Et eksempel på det er dersom en person har delvis uførepensjon, og er delvis i aktiv stilling. Personen vil da ha to poliser som tilsvarer disse forholdene. En person kan ha flere personer. Samme person kan derfor telles flere ganger.

Forholdstall aktive/pensjonist

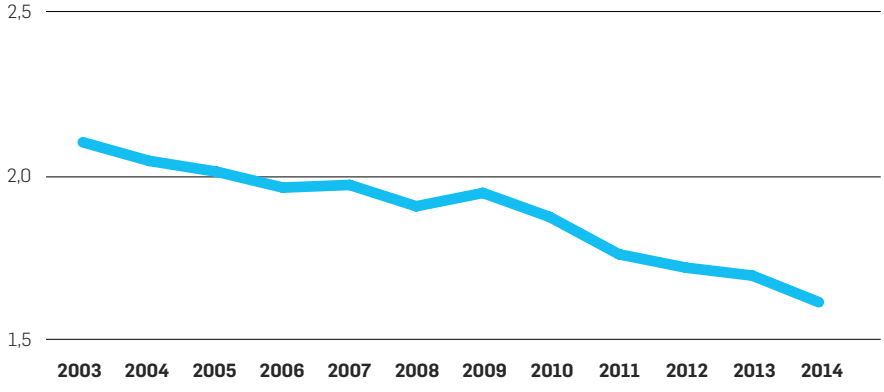

Grafen viser utviklingen i forholdstallet aktive per pensjonist i bestanden fra 2003 til 2014. I 2003 var det 2,1 aktive per pensjonist i ordningen, mens det ved utgangen av 2014 kun er 1,6 aktive per pensjonist. Trenden er altså synkende som ellers i samfunnet. Vi lever lenger, og det blir færre yrkesaktive til å bære de fremtidige pensjonskostnadene. For pensjonsordningen betyr en slik utvikling hvor pensjonistbestanden øker mer enn den aktive bestanden, økte kostnader for å finansiere de kommende pensjonister.

Aktive medlemmer

Aktive medlemmer i stilling

Medlemmer	2010	2011	2012	2013	Kvinner	2014 Menn	Total	Endring (2013-2014)
Apoteker	134	169	205	243	184	111	295	52
Provisorfarmasøyt	741	775	915	871	743	185	928	57
Farmasøyt	183	205	214	223	185	21	206	-17
Reseptarfarmasøyt	1 190	1 204	1 274	1 293	1 196	112	1 308	15
Laborant	5	6	6	6	5	1	6	0
Apotektekniker	3 564	3 577	3 746	3 841	3 718	126	3 844	3
Kontoransatt	188	198	215	220	117	77	194	-26
Bud, sjåfør	11	8	9	11	2	9	11	0
Rengjøringsassistent	57	54	48	40	31	1	32	-8
Bestyrer	45	71	77	108	100	33	133	25
Driftkonsesjonær	415	395	391	399	252	124	376	-23
Diverse	28	27	25	19	67	22	89	70
Sum	**6 561**	**6 689**	**7 125**	**7 274**	**6 600**	**822**	**7 422**	**148**

Tabellen viser fordeling av aktive medlemmer etter kjønn og stilling.

Aktive medlemmer fordelt på årskull

Tabellen og grafen viser utviklingen i aktive medlemmer fordelt på årskull i pensjonsordningen, fra 2009 og frem til i dag. Kolonnen Endring viser endring fra 2013 til 2014.

Vi ser hvordan de eldre årskullene beveger seg ut av bestanden, mens de yngre kommer til. Vi ser at flere nye, yngre medlemmer har kommet i ordningen de senere årene. En utvikling med flere yngre medlemmer vil styrke forholdstallet mellom andel aktive og pensjonister, og styrke finansiering av løpende utbetalinger.

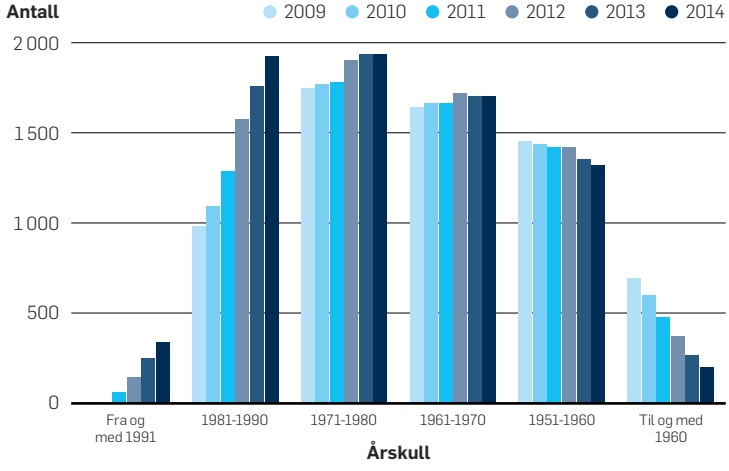

Medlemmer fordelt på årskull

Aktive	2009	2010	2011	2012	2013	Kvinner	2014 Menn	Total	Endring (2013-2014)
Fra og med 1991	0	0	63	142	252	33	304	337	85
1981-1990	980	1 095	1 285	1 575	1 760	261	1 665	1 926	166
1971-1980	1 746	1 768	1 783	1 904	1 938	244	1 692	1 936	-2
1961-1970	1 641	1 665	1 663	1 717	1 704	140	1 563	1 703	-1
1951-1960	1 451	1 435	1 420	1 418	1 354	115	1 205	1 320	-34
Til og med 1950	695	598	475	369	266	29	171	200	-66
Sum	**6 515**	**6 561**	**6 689**	**7 125**	**7 274**	**822**	**6 600**	**7 422**	**148**

Pensjonister

Pensjonsart

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Endring (2004-2014)
AFP	146	154	166	175	201	191	267	282	295	312	310	112 %
Alderspensjon	1371	1410	1468	1518	1601	1611	1668	1825	2088	2202	2513	83 %
Uførepensjon	1035	1078	1113	1135	1163	1185	1217	1367	1401	1422	1415	37 %
Ektefellepensjon	290	300	302	294	323	325	323	306	336	338	343	18 %
Barnepensjon	35	35	37	30	24	27	24	23	24	21	19	-46 %
Totalt	**2 877**	**2 977**	**3 086**	**3 152**	**3 312**	**3 339**	**3 499**	**3 803**	**4 144**	**4 295**	**4 600**	

Tabellen viser utviklingen i pensjonistbestanden fra 2004 til i dag. Kolonnen Endring viser prosentvis endring fra 2004 til 2014.

Utbetalte pensjoner

Pensjonsart		Brutto utbetalt	%	Samordnings-fradrag	%	Netto utebetalt	%
Alders- og AFP-pensjon	Menn	70 249 139	10,93 %	44 759 034	11,83 %	25 490 105	9,64 %
	Kvinner	349 697 201	54,41 %	186 355 019	49,25 %	163 342 182	61,79 %
	Totalt	**419 946 340**	65,34 %	**231 114 053**	**61,08 %**	**188 832 287**	**71,43 %**
Uførepensjon	Menn	12 424 668	1,93 %	8 143 956	2,15 %	4 280 712	1,62 %
	Kvinner	175 921 860	27,37 %	121 406 784	32,09 %	54 515 076	20,62 %
	Totalt	**188 346 528**	29,30 %	**129 550 740**	**34,24 %**	**58 795 788**	**22,24 %**
Enke-/Enkemannspensjon	Menn	13 852 764	2,16 %	7 582 536	2,00 %	6 270 228	2,37 %
	Kvinner	19 577 496	3,05 %	10 138 968	2,68 %	9 438 528	3,57 %
	Totalt	**33 430 260**	5,20 %	**17 721 504**	**4,68 %**	**15 708 756**	**5,94 %**
Barnepensjon	Menn	607 056	0,09 %	-	0,00 %	607 056	0,23 %
	Kvinner	412 596	0,06 %	-	0,00 %	412 596	0,16 %
	Totalt	**1 019 652**	0,16 %	**-**	**0,00 %**	**1 019 652**	**0,39 %**
Alle pensjonister	Menn	97 133 627	15,11 %	60 485 526	15,99 %	36 648 101	13,86 %
	Kvinner	545 609 153	84,89 %	317 900 771	84,01 %	227 708 382	86,14 %
	Totalt	**642 742 780**	100,00 %	**378 386 297**	**100,00 %**	**264 356 483**	**100,00 %**

Tabellen viser hvor mye vi utbetalte i 2014, fordelt på ulike pensjonstypene og spesifisert for kjønn. Beløp er i kroner. Bruttobeløpet viser det samlede beløpet som utbetales i sum fra folketrygden og apotekordningen. Netto beløpet viser apotekordningens andel, altså hvor mye mer medlemmene har fått utbetalt enn om de kun hadde fått pensjon fra folketrygden.

Pensjoner

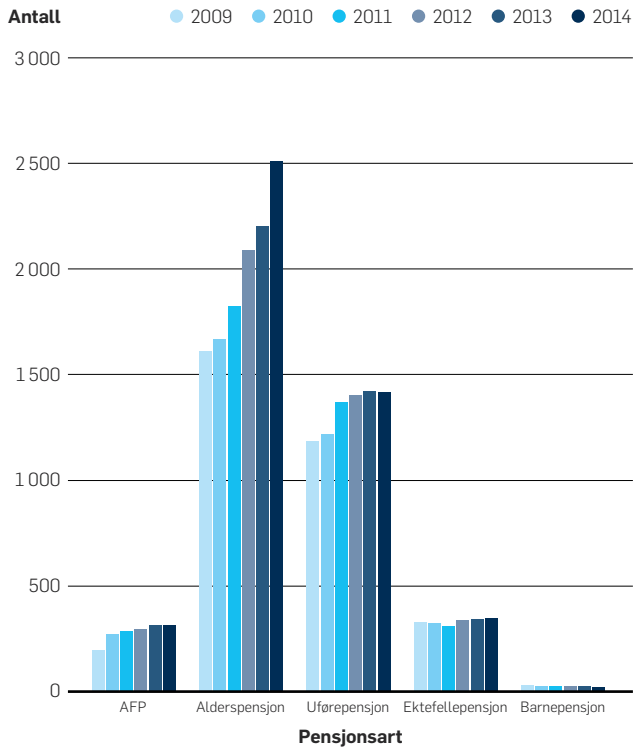

Diagrammet viser at utviklingen i pensjonistbestanden de siste seks årene er økende for alderspensjon og uføre, mens AFP-bestanden holder seg rimelig stabil fra 2010. Også antall etterlattepensjoner har de siste årene vært stabilt.

Uførepensjonistenes uføregrad

Uføregrad	2011	2012	2013	2014
< 25 %	72	79	72	106
26-50 %	182	199	184	244
51-75 %	28	27	23	27
76-99 %	5	8	7	1
100 %	1 080	1 088	1 136	1 037
Totalt	**1 367**	**1 401**	**1 422**	**1 415**

Tabellen viser antall uførepensjonister, fordelt på uføregrad for 2011, 2012, 2013 og 2014.

Uføregrad 2014

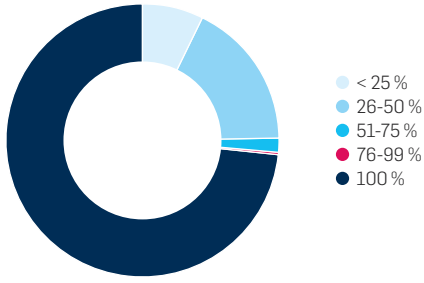

Grafen viser prosentvis fordeling av uførebestandens på uføregrader. Nesten 75 prosent av de som mottar uførepensjon fra POA, har en uføregrad på 100 prosent. Kun 2 prosent av uførebestanden har uføregrad mellom 50 - 99 prosent. Mens 23% av uførepensjonistene har en uføregrad på mindre enn 50 prosent I motsetning til folketrygden kan Pensjonsordningen for apotekvirksomhet innvilge lavere uføregrad enn 50 %.

Alderspensjonister fordelt på aldersgrense ved uttak

	2011			2012			2013			2014		
Aldersgrense	**Menn**	**Kvinner**	**Sum**	**Menn**	**Kvinner**	**Sum**	**Menn**	**Kvinner**	**Sum**	**Menn**	**Kvinner**	**Sum**
65 år	3	253	256	1	241	242	1	229	230	1	208	209
68 år	90	1 262	1 352	96	1 399	1 495	106	1 491	1 597	123	1 697	1 820
70 år	133	366	499	146	500	646	143	544	687	157	637	794
Totalt	**226**	**1 881**	**2 107**	**243**	**2 140**	**2 383**	**250**	**2 264**	**2 514**	**281**	**2 542**	**2 823**

Tabellen viser hvor mange førtids- og alderspensjonister som kommer fra stillinger med hvilke aldersgrense, spesifisert for kjønn. Aldersgrense er det tidspunkt man må fratre stillingen, og man vil da normalt være berettiget til alderspensjon. Med tiden vil antall alderspensjonister med 65-års aldersgrense fases ut. Dette følger av endringer gjort i loven, hvor aldersgrense ble gradvis satt opp til 70 år for alle grupper. Siste endring var i 2007.

Pensjonsordliste

Aldersgrense
Aldersgrensen følger den stillingen du er tilsatt i, og er det tidspunktet du må slutte i stillingen. De fleste stillinger har en aldersgrense på 70 år. Du må ikke forveksle aldergrense med pensjonsalder, som forteller når du kan gå av med pensjon.

Alleårsopptjening
Det er innført nye regler for opptjening av alderspensjon i folketrygden - alleårsopptjening. De innebærer at alle år du er i arbeid eller mottar annen pensjonsgivende inntekt fra du er 13 år og fram til du fyller 75 år, teller for pensjonsopptjeningen din.

Bruttoordning/bruttopensjon
Begrepet bruttoordning benyttes normalt om pensjonsordninger som garanterer et framtidig (brutto) nivå på pensjonen, uavhengig av eventuelle endringer i folketrygden. Det mest vanlige nivået på alderspensjon i bruttoordninger er 2/3 (66 prosent) av sluttlønn.

Folketrygden
Folketrygden ble etablert i 1967, danner grunnlaget i vårt sosiale og økonomiske støttesystemet og omfatter alle som er bosatt i Norge.

Grunnbeløp (G)
Grunnbeløpet i folketrygden er en sentral størrelse i dagens pensjonssystem. Det benyttes ved fastsettelse av pensjonspoeng og ved beregning av pensjoner fra folketrygden. Grunnbeløpet i folketrygden, som vi ofte kaller G, justeres en gang i året og er 88 370 kroner per 01.05.2014.

Individuell garanti
(Se også bruttoordning/bruttopensjon). Levealdersjustering kan føre til mindre enn 66 prosent av pensjonsgrunnlaget i pensjon. Medlemmer av offentlige tjenestepensjonsordninger som er født i 1958 eller tidligere, har en individuell garanti som likevel sikrer dem 66 prosent av pensjonsgrunnlaget når de fyller 67 år ved visse forutsetninger

Levealdersjustering
Fra 2011 skal alderspensjonen fordeles på det antall år du forventes å leve. Dette kalles levealdersjustering. Så lenge levealderen øker, må hvert årskull jobbe lenger enn det forrige for å oppnå samme pensjon.

Nettoordning
Pensjonsordninger der pensjonen skal være et tillegg til andre ordninger. Pensjonen utbetales fullt ut uavhengig av ytelser fra folketrygden.

Oppsatt pensjon
Hvis du tidligere har vært ansatt hos en arbeidsgiver med sin tjenestepensjon i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, kan du ha tjent opp pensjonsrettigheter til en fremtidig pensjon. Dette kaller vi en oppsatt pensjon. I privat sektor brukes begrepet fripolise. Det stilles krav om minst 3 års opptjeningstid for å ha rett til en oppsatt (fremtidig) pensjon.

Opptjeningstid
Den tiden du har vært medlem i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet, kalles opptjeningstid. Dette vil normalt si den tiden du har blitt trukket pensjonsinnskudd for, uavhengig om du har jobbet heltid eller deltid.

Overføringsavtalen
Avtale om overføring av pensjonsrettigheter mellom offentlige tjenestepensjons-ordninger. POA var omfattet av avtalen i perioden 1.4.1996 – 1.2.2003.

Pensjonsalder
Pensjonsalder er det tidspunktet du tidligst kan gå av med alderspensjon. Vanlig pensjonsalder er 67 år. Du må ikke forveksle pensjonsalder med aldersgrense.

Pensjonsgrunnlag
Den arbeidsinntekten det er trukket pensjonsinnskudd av, og som pensjonen fra POA skal beregnes ut fra. Pensjonsgrunnlaget er som hovedregel den lønnen, det vil si fast årslønn og eventuelle pensjonsgivende tillegg, som du har når du fratrer stillingen. Lønn over 10G medregnes ikke.

Regulering av pensjon
Styret kan vedta regulering av pensjoner. Styret vurderer regulering i forhold til forventet lønnsvekst i bransjen, og regulering av folketrygdens pensjoner.

Samordning
Pensjonen fra Pensjonsordningen for apotekvirksomhet skal blant annet samordnes med ytelser fra folketrygden. Samordning regulerer fordelingen av utbetalingen av pensjon fra folketrygden og offentlige tjenestepensjonsordninger.

Åttifemårsregelen
Åttifemårsregelen innebærer at personer med særaldersgrense i offentlig sektor kan gå av inntil tre år før aldersgrensen dersom summen av alder og tjenestetid er 85 år eller mer.

> Se **spk.no/ordbok** for flere ord og uttrykk om pensjon

Ord og uttrykk, kapitalforvaltning

Aksje
Eierandel i aksjeselskap. Aksjeeierne er ikke personlig ansvarlige for selskapets forpliktelser. Alle aksjer (av samme klasse) gir lik rett i selskapet. Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i aksjeselskapet.

Aktivaklasser
Ulike typer verdipapirer, som for eksempel aksjer og obligasjoner.

Allokering
Allokeringsfunksjonen består i å fordele de midler som skal investeres på ulike markeder og aktivaklasser. Taktisk aktivaallokering består i å velge andre aktiva- eller markedssammensetninger enn i referanseporteføljen, med sikte på å oppnå høyere avkastning.

Anleggsobligasjoner
Anleggsobligasjoner er obligasjoner som på investeringstidspunktet, eller på tidspunkt for omklassifisering, er besluttet holdt i porteføljen helt til forfallstidspunktet for obligasjonen (hold til forfall). Dette innebærer at avkastningen for obligasjonen er kjent for hele løpetiden. Anleggsobligasjoner bokføres derfor ikke til løpende markedsverdi men eventuell over- eller underkurs fordeles jevnt over løpetiden for obligasjonen. Avkastningen blir derfor fast for hele løpetiden.

Bufferkapital
Et nøkkeltall som benyttes til å beskrive den risikobærende evnen. Lav bufferkapital innebærer liten risikobærende evne. Bufferkapitalen består av annen opptjent egenkapital eksklusiv kapitaldekningskravet (se nedenfor). I tillegg er kurs-reguleringsfondet inkludert i bufferkapitalen.

Derivat
En finansiell kontrakt hvor verdien avhenger av verdien til en underliggende variabel på et fremtidig tidspunkt. Opsjoner og terminkontrakter er eksempler på derivater.

Egenkapital
Egenkapitalen i Pensjonsordningen for apotekvirksomhet består av opptjent egenkapital. Opptjent egenkapital omfatter risikoutjevningsfond og annen opptjent egenkapital.

Forvaltningskapital
Den samlede (regnskapsmessige) verdien av midlene pensjonsordningen har til forvaltning.

Hedgefond
En samlebetegnelse på verdipapirfond der forvalterne søker å ta posisjoner i ulike retninger for å unngå en ensidig risikoeksponering i porteføljen. «Hedging» betyr å skaffe seg sikring mot risiko, men formålet er også høy avkastning. Forvaltningen baseres gjerne på å utnytte ulike typer av ineffisienser i markedene. Fondene er stort sett private og lukkede, og tilbys ikke til det brede publikum. Dermed har de ikke vært underlagt like strenge reguleringer fra myndighetene som ordinære verdipapirfond

Inflasjon
Vedvarende vekst i det generelle prisnivået. Inflasjonen måles vanligvis ved veksten i konsumprisindeksen (KPI).

Kapitaldekning
Et forholdstall som sier noe om soliditeten til pensjonsordningen.. Det er spesielle regler for hvordan kapitaldekningen skal beregnes. Kapitaldekningskravet beregnes med utgangspunkt i eiendelene til ordningen. Kapitaldekningskravet skal dekkes innenfor annen opptjent egenkapital.

Kredittekspонering
Når obligasjoner (se under) utstedes av andre enn staten, er det knyttet risiko til at utsteder ikke oppfyller sine forpliktelser under låneavtalen (kredittrisiko). Denne risikoen prises som et rentepåslag i forbindelse med utstedelse av obligasjonslånet (spread). Dersom utsteders kredittverdighet endres i løpet av lånepreioden, reflekteres dette i markedsprisen for obligasjonen. Eksponeringen mot denne type risiko for obligasjoner utover statsobligasjoner omtales som kredittekspонering eller spreadrisiko.

Markedsrisiko
Markedsrisiko er risiko knyttet til bevegelser i markedspriser, som for eksempel aksjekurser og renter.

Obligasjoner
Standardiserte omsettelige lån med opprinnelig løpetid på minst ett år. Betingelsene ved et obligasjonslån, slik som løpetid, rente, renteutbetalingsdatoer og eventuelle rentereguleringsbestemmelser, avtales ved utstedelsen av lånet.

Omløpsobligasjoner
For de fleste obligasjoner vurderes det løpende om obligasjonslånet fortsatt skal være en del av porteføljen eller ikke (tilgjengelig for salg). Omløpsobligasjoner markedsverdivurderes løpende, i motsetning til anleggsobligasjoner (se over).

Opsjoner
En opsjon er en vanlig type derivat. Man skiller mellom kjøpsopsjoner og salgsopsjoner. En kjøpsopsjon eller salgsopsjon er en rett, men ikke plikt, til å kjøpe eller selge et underliggende aktivum til en på forhånd avtalt pris. Mulige underliggende aktiva er aksjer, valuta og råvarepriser.

Portefølje
Brukes om samlet mengde av de verdipapirer som et fond blir investert i. Porteføljen til Pensjonsordningen for apotekvirksomhet består blant annet av aksjer, obligasjoner, eiendom, pengemarkedsplasseringer og derivater.

Referanseportefølje
En referanseportefølje er en tenkt portefølje med en bestemt sammensetning av verdipapirer (for eksempel basert på obligasjonsindekser eller aksjeindekser) som resultatene til en faktisk portefølje måles opp i mot.

Referanseindeks
Avkastning for en referanseportefølje (se over). For en portefølje som består av en enkelt aktivaklasse vil referanseindeksen typisk være en enkelt markedsindeks. For norske aksjer f.eks. oslo børs indeks.

Risikokapasitet
Et uttrykk for hvor mye risiko det er forsvarlig for en pensjonskasse å ha (i investeringene). Risikokapasiteten bestemmes av størrelsen på bufferkapitalen (se over).

Solvens II
Solvens II er et felles europeisk regelverk for regulering av forsikringsbransjen. Under Solvens II vil størrelsen på kapitalkravet bli bestemt av hvor høy risiko selskapet er utsatt for totalt sett.

Stresstest
Test for å måle effekten av forhåndsdefinerte markedssjokk. Eksempler på mulige stresstestscenarioer er 30 prosents aksjekursfall og 2 prosent renteøkning.

Valutakurs
Prisen på et lands valuta målt mot andre lands valuta, for eksempel norske kroner per euro.

Valutaeksponering
Valutaeksponeringen til pensjonsordningen er summen av pensjonsordningens nettoposisjon i fremmed valuta. Man kan snakke om valutaeksponering generelt eller eksponering mot en enkelt valuta. Dollareksponeringen til pensjonsordningen vil for eksempel være summen av alle ordningens eiendeler i dollar minus all gjeld i dollar.

Verdipapirfond
Et fond som eies av en ubestemt krets av personer, og hvor midlene i det vesentlige er investert i verdipapirer.

Design: REDINK

Pensjonsordningen for apotekvirksomhet administreres av Statens pensjonskasse

Verkstedveien 1
PB 10 Skøyen, 0212 Oslo
Telefon: 02775
postmottak@spk.no

www.spk.no/apotek